

Lägesbild

Samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm

Farsta stadsdelsförvaltning, Utbildningsförvaltningen och
lokalpolisområde Farsta

Innehåll

Lägesbild.....	3
Sammanfattning lokal lägesbild	3
Inledning.....	4
Syfte	4
Källor	5
Beskrivning av stadsdelsområdet.....	7
Geografiskt ansvarsområde	7
Befolkningsfakta.....	7
Ekonomi	8
Ohälsotal och delaktighet	8
Boende	9
Utbildning.....	10
Kunskapsresultat	11
<i>Frånvaro</i>	13
<i>En beskrivning av socialtjänsten i Farsta stadsdelsområde</i>	13
Beskrivning av lokalpolisområdet	14
Geografiskt ansvarsområde	14
Medborgarlöften Lokalpolisområde Farsta/Vantör	14
<i>Helgsamverkan</i>	15
<i>Medborgarens trygghet i fokus</i>	15
Stadsdelsförvaltningens medarbetardialog	15
Medarbetardialog med fältassistenter.....	16
Medarbetardialog med fritidsledare.....	16
Polisens medarbetardialog samt medborgares uppfattning om Farsta stadsdelsområde	17
Mekanismer som påverkar brottslighet och trygghet.....	19
Kriminaliserande process/rekrytering av unga till kriminalitet	19
Beskrivning av brottsligheten.....	21
Anmälda brott-utvalda brottskategorier Farsta	21
Våld i offentlig miljö	22
Personrån inklusive väskryckning.....	23
<i>Personrån målsägare under 18 år</i>	24

Bedrägeribrott mot äldre/funktionsnedsatt	25
Brott i parrelation (Hot och våld inkl. våldtäkt, över 18 år)	26
Inbrott i bostad (ej fritidshus)	27
Trafik (olovlig körning, rattfylleri, vårdslöshet i trafik, beteendebrott)	28
Narkotikabrottslighet (inkl. doping)	29
Skadegörelse genom bilbrand	30
Skjutningar	31
Ungdomars självrapporterade användning av narkotika	33
Ungdomars självrapportering avseende brott	34
Strategiska brott för ungdomar	35
Ungdomars utsatthet för brott	36
Beskrivning av tryggheten	40
Fylleri inkl. LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer)	40
Självrapporterad känsla av trygghet	41
Ungdomars självrapporterade känsla av trygghet	43
Trygghet i skolan	45
Prioriterade samverkansområden	47
Lokalt prioriterade samverkansområden	47
Stadsövergripande prioriterade samverkansområden	49
Sammantagen bedömning av lokal lägesbild	55

Lägesbild

Sammanfattning lokal lägesbild

Farsta stadsdelsområde består av tio stadsdelar och hade i utgången av år 2021 en befolkningsmängd som uppgick till 60 858 personer. Merparten av invånarna i Farsta stadsdelsområde känner sig trygga, 70 procent håller med i påståendet ”På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i”.

Den problematik som framkommer i stadsdelsförvaltnings och polisens medarbetardialoger, som påverkar tryggheten negativt, rör främst narkotikabrottslighet/öppen droghantering, rekrytering till kriminalitet, personrån och grövre våldsbrott så som skjutvapenvåld. En annan faktor som har en negativ påverkan på tryggheten är den allt mer frekventa psykiska ohälsan, främst i publik miljö.

Lägesbilden visar att otryggheten och anmälda brott är koncentrerade till vissa områden i ett antal stadsdelar. Polis och stadsdelsförvaltning behöver därför prioritera att lägga resurser både på kort och lång sikt i de områden som är aktuella kopplat till rådande lägesbild.

Oroande är nyrekrytering av yngre individer till befintlig kriminell verksamhet som äldre ungdomar är aktiva i. Misshandel och hot om våld är andra otrygghetsfaktorer kopplade till ungdomar i grupp, ofta förenat till att brottsoffer inte ska anmäla eller samarbeta med polis. Från polisen, skolan och socialtjänsten har också tydliga signaler kommit att även föräldrar är fortsatt ovilliga att anmäla brott samt delta i brottsutredningar.

Kopplat till de drogscener som finns i stadsdelsområdet ser vi en pågående rekrytering av yngre till kriminalitet och genom att prioritera arbetet för att stävja detta kan vi förhindra en utveckling till tyngre kriminalitet.

Bedrägerier mot äldre är en brottskategori som har ökat nationellt, regionalt och lokalt. Farsta stadsdelsområde har ur ett demografiskt perspektiv en ganska stor andel äldre vilket bidrar till att brottskategorin visar en tydlig ökning i Farsta. Antalet anmälda brott senaste mätåret visar på en fördubbling jämfört med 2020/21.

Inledning

Stockholms stad och polisregion Stockholm tecknade den 4 november 2019 en övergripande samverkansöverenskommelse som gäller tills vidare. Denna

överenskommelse ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser mellan Stockholms stads förvaltningar och bolag samt lokalpolisområdena. I arbetet tas en gemensam lägesbild fram. Denna lägesbild omfattar Farsta stadsdelsförvaltning, Farsta lokalpolisområde och utbildningsförvaltningens verksamheter och ligger till grund för prioritering av gemensamma insatser och åtgärder.

Syfte

Lägesbilden syftar till att tydliggöra lokala kopplingar till de lokala prioriterade samverkansområdena, stadsövergripande prioriterade samverkansområdena samt vilka problemområden som kräver gemensamma åtgärder/insatser, utöver linjeverksamhet. Lägesbilden är stadens och polisens gemensamma bild.

Källor

BRÅ-rapport 2019:6 *Dödligt våld i Sverige 1990-2017, Omfattning, utveckling och karaktär*. Brottsförebyggande rådet

BRÅ-rapport 2019:3, *Skjutningar i kriminella miljöer, En intervjustudie*. Brottsförebyggande rådet

BRÅ-rapport 2021:5 *Strategiska brott bland ungdomar på 2010-talet* och faktorer av betydelse för att lämna ett kriminellt liv Brottsförebyggande rådet

Ekonomienheten, Utbildningsförvaltningen, 2022

Grundskoleundersökningen, 2022

Medarbetardialoger, polisen, 2022

Medarbetardialoger, Stockholms stad, 2022

Medborgardialoger, polisen, 2022

Medborgarundersökningen, 2022

Mia-Maria Magnusson, *Open drug scenes & the merging of policing practice and research*, 2022

Nationella trygghetsundersökningen lokal (NTU Lokal 2017-2021), Brottsförebyggande rådet

Polismyndigheten, Nationella Operativa avdelningen. *Utsatt område-social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*, 2017

Polismyndighetens trygghetsmätning, 2020-2021

Statistik socioekonomiska data Stockholms stad, [Områdesfakta – statistik om stadens delområden - Stockholms stad \(start.stockholm\)](#)

Statistik och kartor från Polismyndighetens datasystem STATUS och HOBIT2

Diarienummer:

Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

Utbildningsförvaltningen: 2022/822

Stockholmsenkäten 2022 Stockholms stad, [Undersökning om ungdomars levnadsvanor – Stockholmsenkäten - Stockholms stad \(start.stockholm\)](#)

Stockholms stads Socialtjänstrapport 2021

Trygghetsmätningen 2020 Stockholms stad, <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/undersokningar/trygghetsmatningen/>

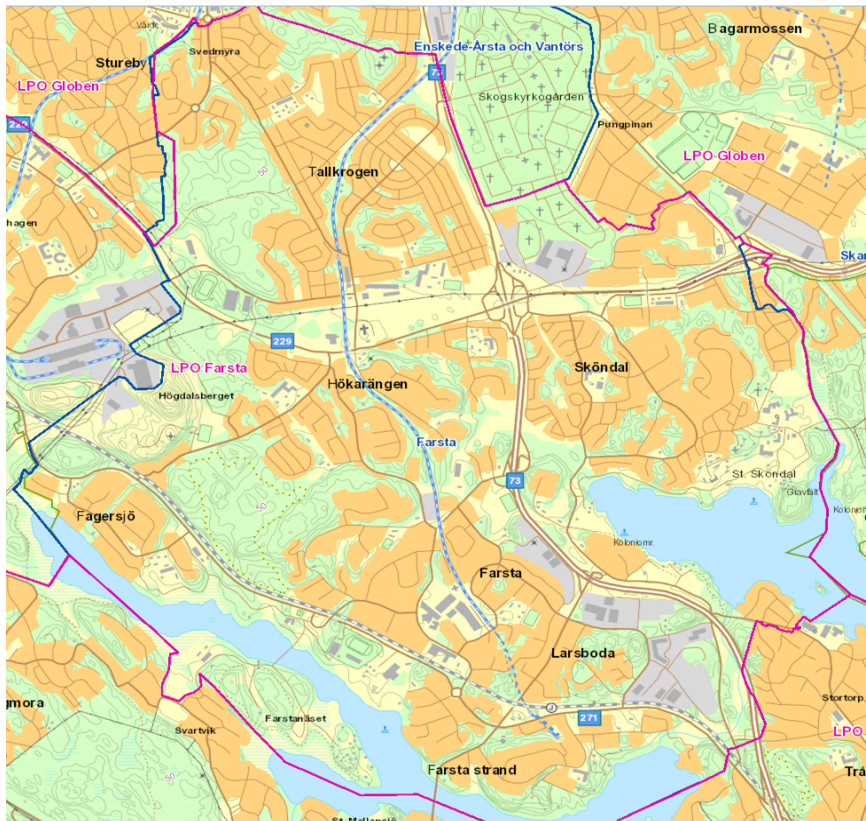
Trygghet på karta-analysverktyg, Stockholms stad

Verktyget, Utbildningsförvaltningen, 2022

Beskrivning av stadsdelsområdet

Geografiskt ansvarsområde

Farsta stadsdelsområde består av tio stadsdelar: Farsta strand, Farsta, Larsboda, Farstanäset, Sköndal, Fagersjö, Hökarängen, Gubbängen, Tallkrogen och Svedmyra. Farsta stadsdelsområde har 60 858 invånare (2021).

Befolkningsfakta

Merparten av invånarna i Farsta stadsdelsområde känner sig trygga, 70 procent håller med i påståendet ”På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i” vilket redovisas i medborgarundersökningen från 2022. Detta är en ökning jämfört med medborgarundersökningen 2021 då andelen som kände sig trygga uppgick till 67 procent.

Stadsdelsområdet är överlag en god spegling av stadens snitt när det gäller olika socio-ekonomiska faktorer. Inom några få områden som till exempel genomsnittlig inkomst och utbildningsnivå ligger stadsdelsområdet under snittet och det är framförallt stor

variation mellan olika stadsdelar inom stadsdelsområdet. Generellt kan man säga att de norra stadsdelarna överlag har bättre socio-ekonomiska förutsättningar.

Uppgifter om folkmängd, öppet arbetslösa, utländsk bakgrund, ekonomiskt bistånd, ohälsotal och eftergymnasialutbildning kommer från 2021 års statistik och uppgifterna kring inkomst från år 2020.

Område	Folkmängd	Utländsk bakgrund	Andel eftergymnasial utbildning	Inkomst kvinnor (20-64 år)	Inkomst män (20-64 år)	Öppet arbetslösa kvinnor	Öppet arbetslösa män	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal kvinnor	Ohälsotal män
Fagersjö	2 934	59,2 %	38,9 %	285 300	326 100	7,1 %	5,5 %	3,5 %	20,3	17,6
Farsta	14 726	42,7 %	45,6 %	322 900	371 200	4,4 %	4,7 %	2,4 %	25,4	18,0
Farsta strand	5 493	40,9 %	46,0 %	318 100	365 700	4,4 %	4,0 %	2,7 %	31,9	21,7
Gubbängen	6 009	25,9 %	56,7 %	349 900	391 700	3,5 %	3,4 %	1,3 %	19,8	12,1
Hökarängen	10 304	33,1 %	49,3 %	306 000	346 300	4,4 %	4,8 %	2,8 %	29,7	21,2
Larsboda	2 345	34,9 %	58,0 %	361 000	429 000	3,5 %	2,6 %	0,5 %	15,7	10,6
Sköndal	10 643	23,8 %	56,1 %	393 500	472 400	2,2 %	3,4 %	1,9 %	19,3	10,8
Svedmyra	3 606	22,5 %	61,4 %	387 400	467 400	2,8 %	2,5 %	1,0 %	21,1	14,2
Tallkrogen	4 798	20,2 %	60,7 %	359 700	446 700	2,3 %	2,7 %	1,1 %	16,2	13,1
Farsta totalt	60 858	33,5 %	51,5 %	339 200	396 600	3,8 %	4,0 %	2,5 %	23,5	16,1
Stockholm	978 770	34,3 %	61,0 %	398 600	498 400	3,3 %	3,4 %	2,3 %	16,9	12,1

Tabell 1.

Källa: Stockholms stads hemsida: <https://start.stockholm>

Ekonomi

Medelinkomsten i Farsta stadsdelsområde är ca 77 200 kronor lägre än stadens snitt.

Värt att minnas är att förhållandena inom stadsdelsområdet varierar stort med stadsdelar som ligger över snittet och andra som ligger en bit under.

Ohälsotal och delaktighet

Ohälsotalen¹ ligger högre än stadens snitt i de flesta av Farstas stadsdelar. Den öppna arbetslösheten har minskat generellt men andelen öppet arbetslösa i Farsta stadsdelsområde är något högre med 3,9 procent jämfört med stadens snitt på 3,4 procent. Skillnaden i andel öppet arbetslösa åldersgruppen 18-19 år har minskat men ligger fortfarande något högre än stadens snitt (2,2 procent i Farsta jämfört med 2,0 procent i staden). I valet till kommunfullmäktige 2018 var andelen röstande i

¹ Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning. Med utbetalda dagar avses heldagar, vilket innebär att partiella dagar summeras upp till hela dagar. Antalet dagar tas sedan i proportion till befolkningen med åldern 16–64 år vid årsskiftet. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

Diarienummer:

Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

Utbildningsförvaltningen: 2022/822

Stockholms stad 83,5 procent. Valdeltagandet i Farsta stadsdelsområde var 77,9 procent.

Även beträffande ohälsotal och valdeltagande varierar förhållandena mellan olika stadsdelar.

Boende

Flerbostadshusen i Farsta stadsdelsområde består av 44 procent hyresrätter inom allmännyttan, 39 procent bostadsrätter och 17 procent privata hyresrätter (jämfört med staden som helhet som har 17 procent hyresrätter inom allmännyttan, 56 procent bostadsrätter, och 27 procent privata hyresrätter). Farsta stadsdelsområde har stadens högsta antal hyresrätter i flerbostadshus inom allmännyttan (9862 st.), vilket utgör ca 14 procent av det totala beståndet i staden. De två kommunala bostadsbolagen Stockholmshem och Familjebostäder äger de stora bestånden i stadsdelsområdet där den förstnämndas fastigheter i huvudsak finns i Hökarängen och den sistnämnda i huvudsak i Fagersjö och Farsta strand. Inom stadsdelsområdet finns också söderorts största småhusområde (Tallkrogen) som började byggas på 1930-talet.

Centrala Farsta står inför stora förändringar. Idag finns cirka 28 000 bostäder i Farsta stadsdelsområde som kommer att öka med ungefär 8 000 bostäder under åren fram till år 2030. Centrala Farstas expansion kommer även att påverka Fagersjö då bebyggelse planeras längs med Magelungsvägen vilken kommer att koppla samman stadsdelarna. Även i Larsboda planeras för ett stort antal bostäder inom ramen för planerna för Telestaden samt Karlsviks strand. Två planer som tillsammans kan generera mellan 2500-3000 bostäder. Stadsdelarna Tallkrogen samt Svedmyra karaktäriseras i huvudsak av villor och radhus. I Sköndal finns en blandning av flerfamiljshus och villor och i övriga stadsdelar består bostäderna till större delen av flerfamiljshus.

Den skeva fördelningen av bostadsutbud och upplåtelseformer mellan de olika stadsdelarna inom stadsdelsområdet orsakar socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelar.

Stadsdelsfakta - Upplåtelseform

2014 per stadsdel

2020 per stadsdel

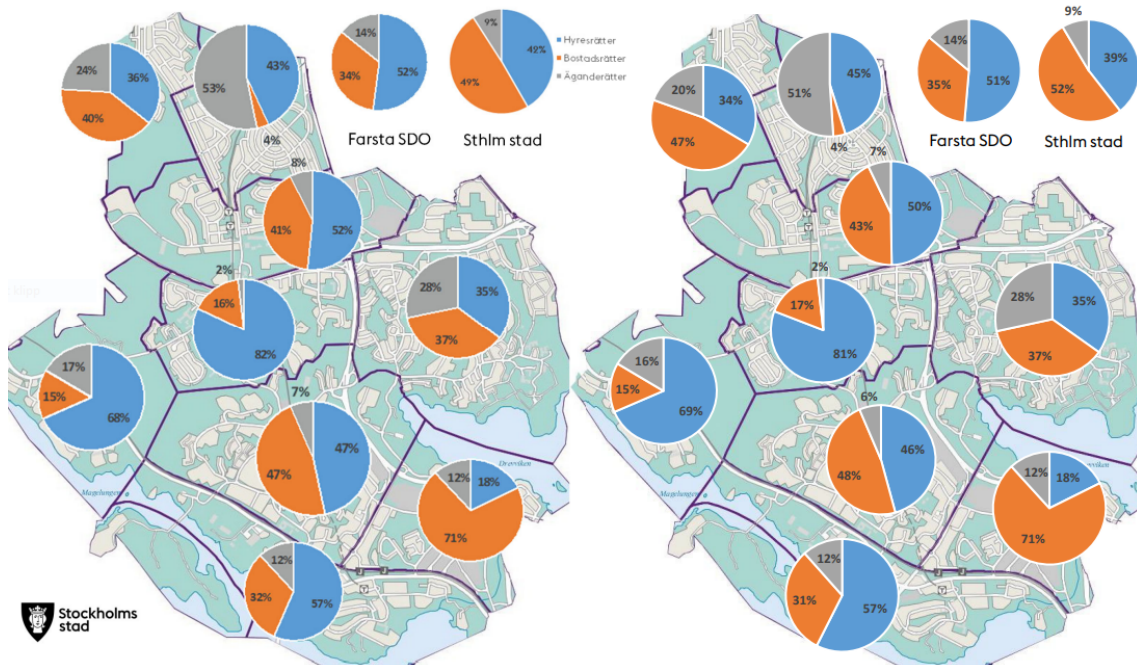

Bild 1. Fördelningen av boendeformer 2014 och 2020 uppdelat per stadsdel och jämfört med stadsdelsområdet och staden.

Källa: Sweco

Utbildning

Det finns totalt tio kommunala grundskolor varav tre av dessa är högstadieskolor. Det finns även sex fristående skolor geografiskt placerade i Farstas stadsdel. Det finns ingen gymnasieskola i stadsdelen. Av de cirka 7250 folkbokförda eleverna i grundskoleåldern går cirka 5000 i någon av de kommunala skolorna i Farsta, övriga elever går i fristående skolor alternativt i kommunala skolor i andra stadsdelar eller kommuner.

Under perioden januari-oktober 2022 placerades 67 nyanlända elever i stadsdelens kommunala grundskolor att jämföra med 39 stycken 2021.

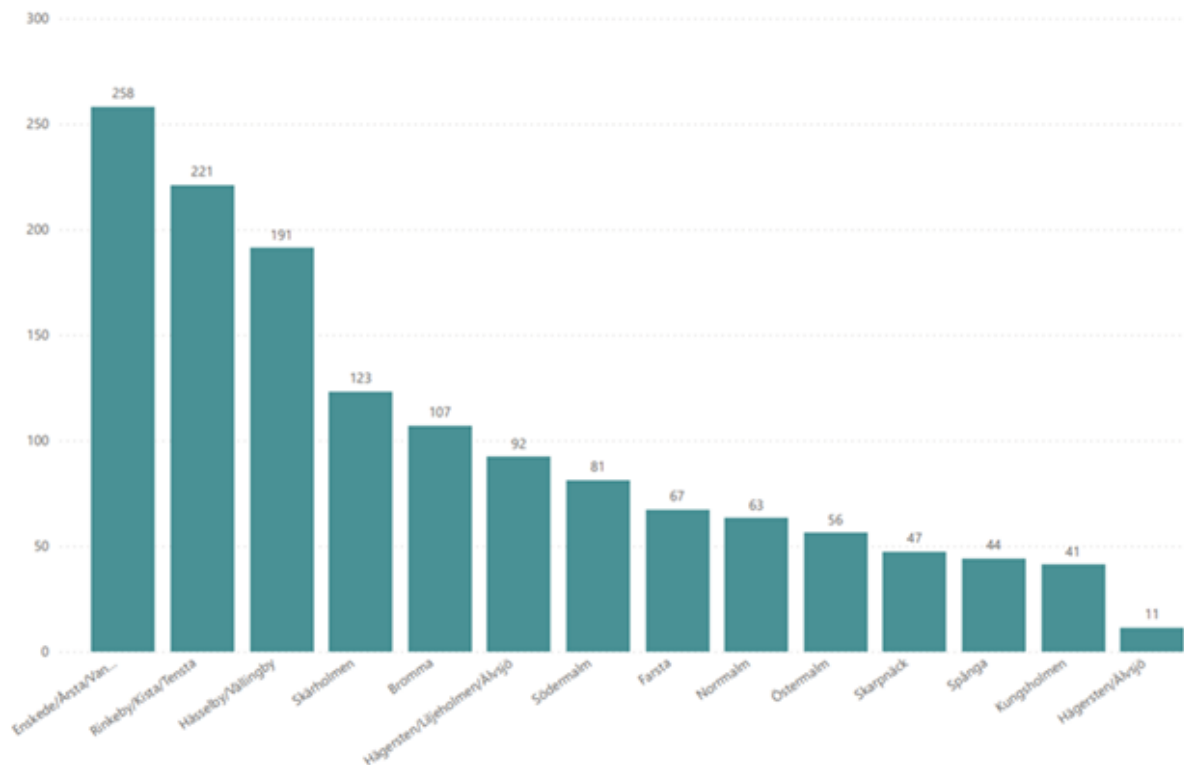

Bild 2. Antal nyanlända placerade elever per stadsdel i stadens kommunala grundskolor

Källa: Start Stockholm

Kunskapsresultat

Resultaten för de kommunala skolorna i stadsdelen varierar. Alla de kommunala skolornas resultat i årskurs 6 och 9 har i genomsnitt höjts eller är oförändrade sedan 2021. Samtliga resultat är dock sämre än stadens genomsnitt.

I tabell 2 ses kunskapsresultaten för årskurs 6. Dessa resultat ses som en indikator för vad som behöver förbättras under kommande år.

I tabell 3 nedan redovisas andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.

Andel godkänt anger elever med lägst betyg E i samtliga grundskoleämnen. Meritvärde är summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg.

Meritvärde åk 6			Behörighet åk 6			Andel godkänt åk 6		
2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
207,4	221,6	226,7	72,6	81,6	82,2	65,1	69,4	69,4

Tabell 2. Resultat årskurs 6, åren 2020–2022 avser endast kommunala grundskolor i Farsta stadsdelsområde

Meritvärde åk 9			Behörighet åk 9			Andel godkänt åk 9		
2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
217,4	229,8	230,8	77,0	82,6	83,4	64,9	70,4	75,2

Tabell 3. Resultat årskurs 9, åren 2020–2022 avser endast kommunala grundskolor i Farsta

Källa: Verktiget 2022

Andelen unga i Farsta stadsdelsområde som har behörighet till gymnasiet (89 procent) ligger under stadens genomsnitt (90,8 procent). Statistiken inkluderar både kommunala och fristående skolors resultat medan ovan tabeller redovisar enbart resultat för kommunala skolor. Utbildningsnivån i stadsdelsområdet gällande eftergymnasiala studier är lägre än stadens snitt, 51,5 procent har eftergymnasial utbildning jämfört med stadens snitt på 61 procent. Andelen som går vidare till högre studier är lägre i Farsta stadsdelsområde än stadens genomsnitt. Över tid har dock andelen behöriga elever till gymnasiestudier ökat inom stadsdelsområdet.

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt sett har gynnsamma förutsättningar för ett bra resultat och ett högt index signalerar att skolan har mer ogynnsamma förutsättningar. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms stad. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige och i så fall invandringsår, vårdnadshavarnas utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppbär ekonomiskt bistånd, boende- och familjesituation (i vilken utsträckning eleven bor med vårdnadshavare), samt de två strukturella variablerna vilket område eleven bor i och var skolan är belägen. Indexet är beräknat utifrån en statistisk modell med variabler som påverkar elevers skolprestationer.

Skolenhet	Socioekonomiskt index 2022
Fagersjöskolan	209

Magelungskolan	152
Gubbängsskolan	100
Hökarängsskolan	172
Skönstaholmsskolan	113
Kvickenstorpskolan	144
Farsta grundskola Adolf Fredriks musikklasser	145
Sköndalsskolan	99
Sandåkraskolan	93
Tallkrogens skola	28

Tabell 4. Socioekonomiskt index per kommunal grundskola i Farsta 2022/2023

Källa: Utbildningsförvaltningen, ekonomienheten

Frånvaro

I september 2022 hade skolorna i stadsdelen totalt 79 elever med mer än 50 procents frånvaro. Siffran för oktober 2021 var 61 elever. Ökningen kan härledas till att det var lägre andel elever med stor frånvaro under pandemin.

Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen samverkar i det gemensamma projektet skolsociala stödteam, SST som startade höstterminen 2018 och som riktar sig till elever med problematisk skolfrånvaro i årskurserna 4 - 9. De har årligen haft flertalet elevvården och många av dessa elever har neurologiska funktionsnedsättningar. En samverkan som har inneburit att våra verksamheter har ökat sina kunskaper om problematiken kring eleverna, vårdnadshavare och skolans vardag.

En beskrivning av socialtjänsten i Farsta stadsdelsområde

Socialtjänstrapporten från 2021 (maj 2022) sammanställer statistikuppgifter om olika verksamhetsområden inom socialtjänsten. Uppgifter för verksamhetsområdet barn och unga visar att Farsta har 14 419 invånare i åldrarna 0-20 år. Farsta stadsdelsförvaltning tog emot 3641 anmälningar rörande barn och unga, i jämförelse med det totala antalet i staden som är 35 531 anmälningar. Utifrån dessa anmälningar inleddes 2244 utredningar, i jämförelse med totalt inledda utredningar i staden på 20 918. Tre stadsdelar hade fler inledda utredningar än Farsta stadsdelsförvaltning.

Andelen inledda utredningar gällande flickor var något högre i Farsta (46,3 procent) jämfört med staden som helhet (45,3 procent). Siffror om andelen inledda utredningar i relation till befolkningen i olika åldersgrupper visar att Farsta har höga andelar bland 6 - 12 åringar (7 procent) 13 - 14 åringar (6 procent) och 15 - 17-åringar (10 procent) i jämförelse med staden totalt.

Uppgifter om antalet orosanmälningar gällande tecken på egna svårigheter hos barnet/den unga visade att beteendeproblem samt förseelse/egen brottslighet var överlägset vanligast i Farsta i jämförelse med övriga stadsdelar.

En faktor som kan påverka den höga andelen är förvaltningens aktiva förebyggande och uppsökande verksamhet som når fler barn och unga, vilket i sin tur leder till fler orosanmälningar.

De vanligaste misstankarna vid orosanmälningar om bristande omsorg hos vårdnadshavare i Farsta var alkohol/drogmissbruk hos föräldrar (273 st.) samt relationskonflikt inom familjen (353 st.) och våld inom familjen/närstående (365 st.). Det som sticker ut i jämförelse med staden som helhet är att Farsta ligger högt gällande ovan nämnda orsaksfaktorer.

När det gäller missbruk och beroende har Farsta en minskning av antalet vuxna personer som är aktuella för utredning eller insats från 2020 års resultat med 252 ärenden till 2021 års resultat på 243 ärenden. En förklaring till detta är förändrade arbetssätt, med snabbare avslut av ärenden som varken har pågående utredning eller insats i enlighet med lagstiftningens intentioner.

Beskrivning av lokalpolisområdet

Geografiskt ansvarsområde

Polismyndigheten i Sverige består av sju regioner med huvudorter där region Stockholm omfattar fyra polisområden: Stockholm Norr, Stockholm City, Stockholm Syd och Gotland. Dessa polisområden är i sin tur indelade i lokalpolisområden vilka är 19 till antalet för hela Region Stockholm. Lokalpolisområde (LPO) Farsta omfattar stadsdelsområdet Farsta samt stadsdelen Vantör, det senare utgör en del av stadsdelsområdet Enskede-Årsta-Vantör.

Medborgarlöften Lokalpolisområde Farsta/Vantör

De medborgarlöften som tagits fram i lokalpolisområde Farsta har processats fram medarbetardrivet och har sin grund i den lokala lägesbilden. Även om medborgarlöftena är ensidigt beslutade är andra aktörer, i synnerhet stadsdelsförvaltningen, involverade i vad som lovas.

Helgsamverkan

Farstapolisen ska öka tryggheten och minska risken för våld i offentlig miljö i lokalpolisområde Farsta/Vantör. Detta genom närvaro, synlighet och samverkan med externa lokala aktörer.

Särskilt fokus ska läggas på platser och tider där det genom aktuell gemensam lägesbild är känt att många våldsbrott förekommer. En avsatt personalresurs kommer under fredag- och lördagskvällar vara tillgängliga för helgsamverkan under minst 40 av årets helger.

I samband med helgsamverkan kommer lokala samverkansmöten med externa aktörer hållas i Farsta och Vantör. Detta i syfte att stärka den kollektiva förmågan och öka antalet kapabla väktare från flera verksamheter i det offentliga rummet.

Medborgarens trygghet i fokus

Farstapolisen ska genom trygghetsinventering och platssamverkan öka tryggheten och den kollektiva förmågan på minst två platser per år inom lokalpolisområdet. Detta med medborgarens upplevda trygghet i fokus.

Om det genom iakttagelser eller uppgifter från medborgare identifierats en negativ utveckling vad gäller tryggheten på en plats i lokalpolisområdet ska detta mötas med en trygghetsinventering och/eller platssamverkan på aktuell plats.

Vi lovar att vara en engagerad och aktiv part när trygghetsinventering och/eller platssamverkan är påkallat. Genom dialog och lyhördhet sätter vi medborgarens åsikter i fokus. Detta i samverkan med andra samverkansaktörer. De lokala medborgarnas åsikter kommer därigenom att få en central roll i de åtgärder som sedan vidtas i syfte att öka tryggheten.

Stadsdelsförvaltningens medarbetardialog

Farsta stadsdelsförvaltning har hösten 2022 genomfört mindre dialoger med förvaltningens medarbetare, som arbetar operativ t.ex. fritidsledare och fältassistenter, i syfte att inhämta lokalt underlag till lägesbilden.

Medarbetardialog med fältassistenterna

De områden som fältassistenterna ser som något oroligare i slutet av år 2022 är Farsta strand, Hökarängen och delvis Farsta. I Farsta strand har det varit oroligt utifrån

konflikter mellan kriminella grupperingar som även resulterat i skjutningar. I Farsta strand och Hökarängen har fältassistenterna även kännedom om narkotikaförsäljning. Kriminella individer rekryterar ungdomar att sälja och distribuera, ofta kopplat till tvång och hot.

Under början av år 2020 upplevde fältassistenterna Farsta centrum som en otrygg plats för ungdomar att vistas på, på grund av risken att rekryteras. På senare tid har fältassistenterna dock inte sett någon rekrytering samt färre ungdomsgrupper i centrum. Fältassistenterna tror att en anledning till att färre ungdomar rör sig ute är kopplat till den konflikt som finns mellan grupperingar i Farsta Strand och Hökarängen.

Gubbängen har tidvis haft problem med stora ungdomssamlingar på skolgårdar och i Flygplansparken efter skoltid och på kvällar.

Gällande trender angående brottslighet/otrygghet ser fältassistenterna att rån och misshandel (där ungdomar både är brottsoffer och förövare) har blivit mer vanligt förekommande över tid. Fältassistenterna upplever även att det råder en stor tystnadskultur att polisanmäla brottet när både brottsoffer och gärningsperson är ungdomar. Hot och trakasserier sker ofta via sociala medier. Ibland sker hoten via en mellanhand, dvs. en annan ungdom. Fältassistenterna tror därför att mycket av otryggheten hos ungdomar är starkt kopplat till händelser på sociala medier, där vuxenvärlden saknar insyn.

Frivilliga nattvandrare har haft ett längre uppehåll men är på gång att börja nattvandra igen. Tidigare var de ute många fredag- och lördagskvällar. Även stadsdelsförvaltningens trygghetsvårdare verkar i stadsdelsområdet.

Medarbetardialog med fritidsledare

De ungdomar som bor i Farsta strand och vanligtvis besöker fritidsgården påverkas troligen av den rådande konflikten i området och de allvarliga händelser som skett. Ungdomar har uppgett att de inte får gå ut på kvällstid för sina föräldrar vilket har gjort att det är få besökare på fritidsgården.

På de andra gårdarna märker man inte av oron lika mycket och har ungefär lika många besökare som vanligt. På Tuben råder mycket god stämning och det är många besökare. Personalen har aktivt arbetat med att vara en frizon från den pågående konflikten.

Ibland uppehåller sig missbrukare på Nybygget i Gubbängen. Trots detta så har fynden av drogspar minskat betydligt i parkmiljön sedan senaste lägesbildsinhämtningen 2020.

I bland är det påverkade människor i parken som avisas men det har inte lett till några direkta konflikter.

Polisens medarbetardialog samt medborgares uppfattning om Farsta stadsdelsområde

I nedan avsnitt redovisas en sammanfattande problembild som framkommit i olika former av dialoger inom lokalpolisområdet bland medarbetare och medborgare under 2022.

Farsta Strand och Hökarängen har över tid haft en öppen försäljning av droger. Denna problematik kvarstår tydligast i Hökarängen medan det minskat något i Farsta Strand. Narkotika göms och hanteras i utemiljö samt i och kring vissa fastigheter. Problematiken med droghanteringen påverkar tryggheten för många boende. Den droghantering som förekommer har i vissa fall involverat relativt unga personer.

Tidvis har det uppmärksammats en tydlig orolighet bland kriminella individer i Farsta Strand och Hökarängen. Detta bottnar sig i olika konflikter mellan kriminella nätverk. I flera fall har våldsyttningar som misshandel och skjutningar (mord och försök till mord) förekommit mellan kriminella.

Förutom skjutningar där utgången varit skadlig eller dödlig förekommer även så kallade provskjutningar i stadsdelsområdet. Något som misstänks ha skett under 2022 i Farsta, Fagersjö och Hökarängen.

Konflikter mellan olika kriminella nätverk där bland annat skjutvapenvåld förekommer är regionalt gränsöverskridande. För att vända utvecklingen krävs därför en gränsöverskridande samverkan.

Nyrekrytering av unga till ett kriminellt leverne förekommer i olika sammanhang och är extra tydlig i kretsar där narkotika- och våldsbrott är vanligt förekommande.

Antalet personrån har minskat i stadsdelsområdet som helhet men det är fortsatt en problematik, tydligast i Farsta, Hökarängen och Sköndal. I Sköndal handlar det ofta om unga brottsoffer och gärningspersoner. I en del fall har det framkommit att ungdomar inte anmäler då de utsatts för exempelvis rån. Det förekommer också att den unge eller dennes föräldrar, efter att polisanmälan gjorts, inte vill eller vågar medverka i utredningen.

Ungdomar som är ordningsstörande eller kriminellt aktiva märks främst i Hökarängen, Gubbängen och Farsta Strand. Utöver ordningsstörningar, främst kring centrumanläggningarna, märks även att de brukar och överlåter narkotika, begår personrån och andra våldsbrott samt skapar otrygghet i och runt centrum och tunnelbane- och pendeltågsstationer.

På olika platser i Hökarängen som till exempel Russinvägen, Lingvägen och i veckodagsområdet inklusive parkleken Starrmyran finns indikationer på att det uppehåller sig ungdomar kvälls- och nattetid. Många gånger syns tydliga spår efter cannabiserökning och alkoholförtäring.

Centrumanläggningen i Farsta har en fortsatt problematik vad gäller missbrukare och ordningsstörande ungdomar. En resurskrävande del för lokalpolisområdet är den stora mängden av butiksstölder. Vad gäller detta efterlyser yttre personalen en förändrad syn hos butikägare och deras anlitade butikskontrollanter. I de flesta fall avvaktar man tills brottet är fullbordat istället för att avbryta redan i butiken, innanför kassalinjen. Här förmodas att effekten av att bli upptäckt i butiken som utanför ändå är densamma.

Brott i nära relation har över tid varit en resurskrävande del för lokalpolisområdet. Områden som utmärker sig när det gäller brott i nära relation är Hökarängen och Farsta. Samarbetet med socialtjänsten utvecklas löpande i enlighet med Islandsmodellen och upplevs i nuläget fungera väl.

Det har varit en markant uppåtgående trend av bedrägeribrott mot äldre i stadsdelsområdet. Flest brott har skett i stadsdelen Farsta med en stor ökning det senaste året. Hökarängen, Farsta Strand och Sköndal är andra stadsdelar med en hög frekvens av bedrägeribrott mot den äldre befolkningen.

Den psykiska ohälsan upplevs ha ökat de senaste åren. Hanteringen av de som mår psykiskt dåligt har kommit att bli allt mer resurskrävande för lokalpolisområdets yttre personal. I vissa fall ligger psykisk ohälsa bakom en del av de brott som sker, som exempelvis en del sexuella ofredanden. Upplevelsen är att det finns brister i psykvårdens förmåga att hantera de som behöver hjälp.

Ingen stadsdel i stadsdelsområdet anses nå upp till graden utsatt område i enlighet med polisens klassificering.

Mekanismer som påverkar brottslighet och trygghet

Kriminaliserande process/rekrytering av unga till kriminalitet

När den kollektiva förmågan är låg skapas en större arena för normbrytande beteende genom att vuxna agerar gränssättande i lägre utsträckning. Det kan förklara varför ungdomar, främst pojkar och unga män, som under uppväxten exponeras för sociala riskfaktorer löper större risk att utveckla brottsligt beteende. Sociala risker (ex lågt skoldeltagande, trångboddhet, låg socioekonomisk status) tillsammans med utsatthet, avsaknad av kollektiv förmåga och ungdomars normbrytande beteenden kan liknas vid en kriminaliserande process som med tiden bidrar till en negativ social utveckling.

Då benägenheten att anmäla brott minskar och samhällets försök att tillgodose de boendes behov av social ordning misslyckas, kan de boende söka andra lösningar att kontrollera samhället de lever i. Detta kan öppna för andra maktstrukturer. En sådan maktstruktur kan vara ett kriminellt nätverk som låter de boende vara ifred så länge de inte påverkar deras verksamhet. På så vis skapas en form av förhållande mellan boende och kriminella som upprätthålls av en villkorad trygghet. Om detta består över tid skapas ett ”samhälle i ett samhälle” som avviker från den demokratiska sociala ordningen och som utmanar de lagar och institutioner som är satta att styra samhället.

En grundläggande orsak till att främst unga pojkar och män involveras i en lokal kriminell miljö är att kriminaliteten delvis är inbäddad i bostadsområdet eller stadsdelen. Det skapar ett antal riskfaktorer i närmiljön. Exempel på riskfaktorer är bland annat dåliga familjeförhållanden och uppfostringsstrategi, skolmisslyckanden, negativa livshändelser och kamrater med riskbeteenden. Flera riskfaktorer i samband med svaga skyddsfaktorer och ett institutionellt underskott bidrar till att unga lättare lockas att involvera sig i gäng. Det kan då verka fördelaktigt att få ett sammanhang med likasinnade där man exempelvis blir sedd, får respekt, känner en nära relation, känner samhörighet och får möjlighet att tjäna pengar. Ju fler riskfaktorer och desto färre skyddsfaktorer som en individ kommer i kontakt med är sådant som påverkar sannolikheten att hen dras in i en kriminell miljö.

De barn som befinner sig i riskzonen för att hamna i ett kriminellt nätverk kan ha problem, men ägnar sig egentligen inte åt brottslig verksamhet. De rör sig vant i boendemiljön och kan upplevas driva runt och leva vind för våg. Dessa barn känner äldre ungdomar i området som i varierande utsträckning ingår i kriminella miljöer. När barnen bli äldre riskerar de att ägna sig åt ett mer normbrytande kriminellt beteende. De är sårbara och riskerar att på sikt dras längre upp i den kriminella miljön eftersom de

lever och bor i samma omgivning. På så sätt är de en rekryteringsbas för den kriminella miljön även om rekryteringen oftast inte är organiserad utan mer flytande.²

Öppen narkotikahantering i offentlig miljö – öppna drogsener

I Stockholms län är tillgången till narkotika större än i många andra delar av landet och här finns en större andel som använder narkotika och en högre narkotikarelaterad dödlighet än i landet som helhet. Det är allmänt känt att narkotika hanteras öppet på ett flertal platser i länet. Dessa platser spelar inte enbart en central roll som brottsplats för narkotikabrott. De är även platser där unga personer riskerar att etablera ett missbruk av narkotika och en kriminell livsstil. Platserna genererar även otrygghet för allmänheten bland annat på grund av våldsbrottsligheten i områdena.

Utifrån Polisregion Stockholms kriterier har flera områden klassats som öppna drogsener i Farsta stadsdelsområde. I dagsläget är Hökarängen den stadsdel som tydligast utmärker sig som en öppen drogscen. I början av 2023 kommer listan med öppna drogsener revideras nationellt, så också inom stadsdelsområdet. Definitionen av en öppen drogscen är en geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematisk av myndigheter eller allmänheten³.

Ett bidragande problem med den öppna drogscenen är att den även påverkar tryggheten i de närliggande områdena.

När det kommer till just narkotikabrott är det värt att nämna att statistiken över anmälda brott endast visar polisiärt egeninitierade ärenden. Det betyder i korthet att det inte finns någon målsägande som anmäler brottet utan att polisen måste söka upp det. Anmälda narkotikabrott visar således var polisen befunnit sig i arbetet mot narkotika men inte bevisligen var det finns mest narkotika. Då polisen arbetar underrättelsebaserat kan anmälningar dock ses som en stark indikator.

² Källa: Noa + Malmö universitet, lokal kriminell organisering, kap 8

³ <https://www.avhandlingar.se/om/Mia-Maria+Magnusson/>

Beskrivning av brottsligheten

Anmälda brott-utvalda brottskategorier Farsta

Enskilda brottskoder eller brottskategoriers utveckling har belysts över tid, kopplat till stadsdelsområde Farsta. Urvalet av brottskoder bygger på antagandet att de tillsammans kan belysa den gemensamma lägesbilden kopplad till anmälda brott och upplevd trygghet för medborgaren. Brottstatistiken är avgränsad till åren 2019 – 2022 med brytperiod 31 augusti – 1 september för respektive 12-månaders period.

Generellt bör statistik över anmälda brott analyseras och tolkas med försiktighet. Som exempel kan nämnas att förändringar i anmälningsbenägenhet eller polisens personalresurs kan påverka antalet anmälda brott utan att den faktiska brottsligheten behöver förändras. Andra faktorer som påverkar är demografisk förändring och olika myndigheters framgång med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Nedan belyses den treåriga brottsutvecklingen, i valda delar, för hela Farsta stadsdelsområde. Mer redovisning av brottstatistiken, se bilaga 1.

Våld i offentlig miljö

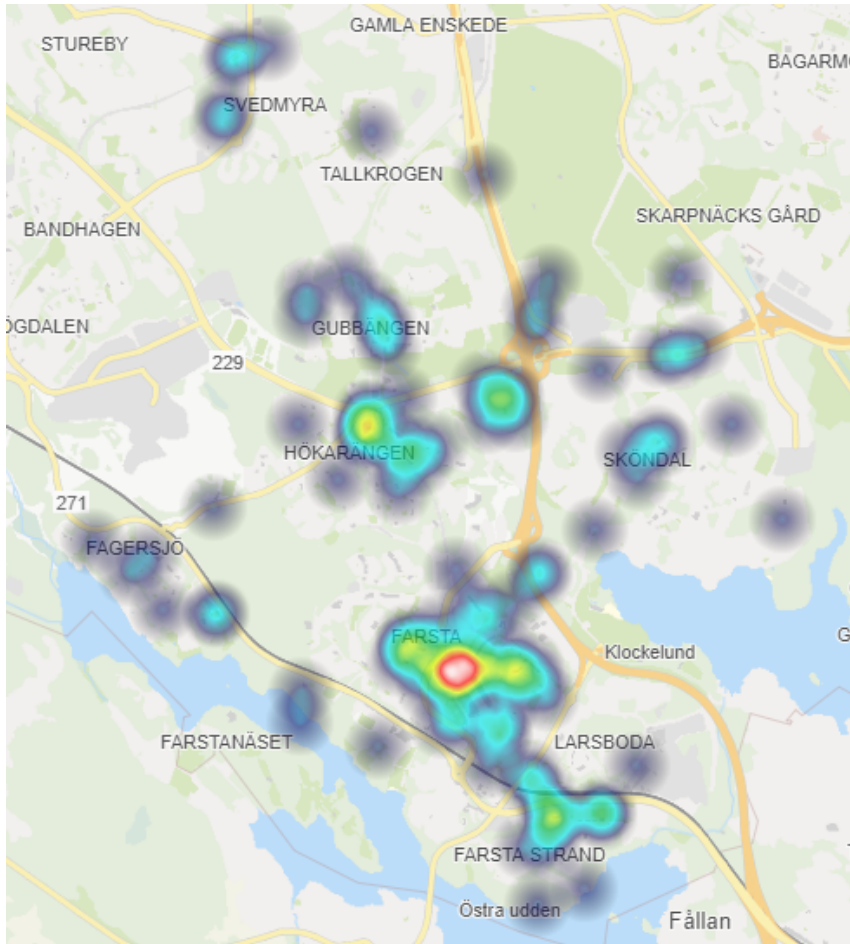

Bild 3.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Den generella bilden i stadsdelsområdet är att våld i offentlig miljö ligger på en oförändrad nivå med ca 160 brott under de tre mätåren. Den stadsdel som bryter mönstret och visar på en liten ökning det senaste mätåret är Farsta. Flest antal brott, antalsmässigt efter Farsta, har i fallande ordning, Hökarängen, Farsta Strand, Sköndal och Gubbängen.

Brotten är fördelade på veckans alla dagar med en förhöjning vad gäller lördagar och söndagar. Tidsspannet ligger mellan kl. 11:00-01:00 med toppar på förmiddagen kl. 11:00–12.00, kl. 16.00–17.00 och kl. 19:00–21.00.

Personrån inklusive väskryckning

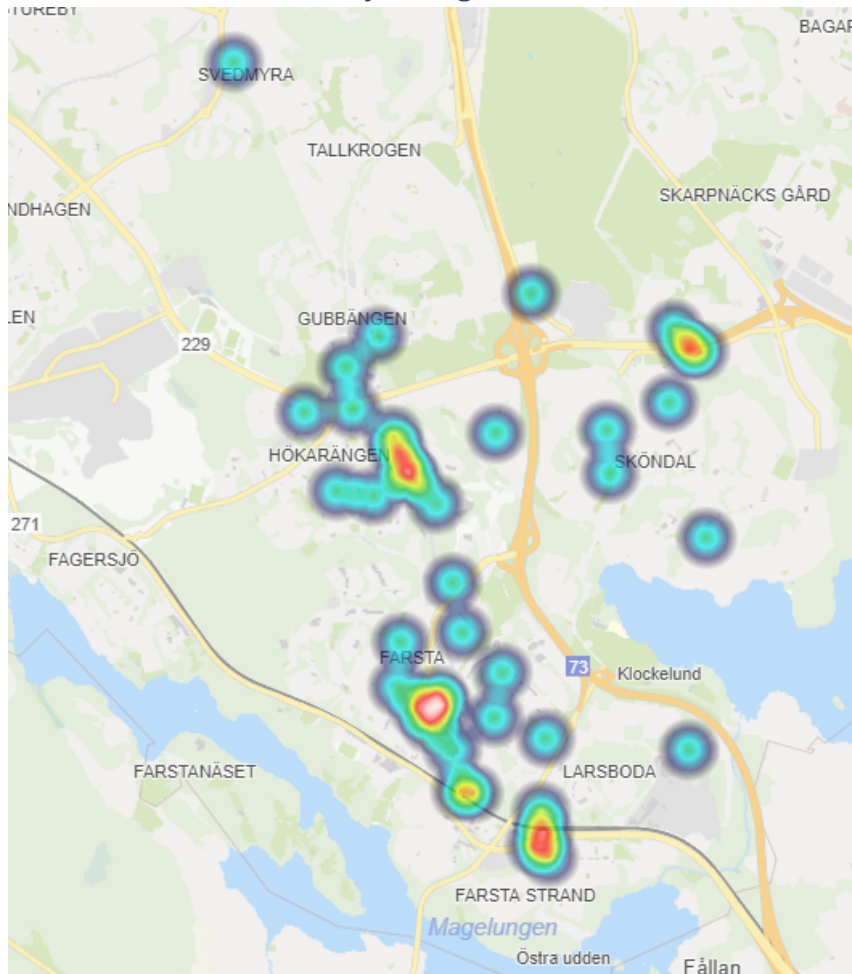

Bild 4.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Stadsdelsområdet som helhet visar på en tydlig nedgång i antalet anmälda brott, i synnerhet de två senaste mätåren. Till antalet flest brott och i fallande ordning har anmälts i Farsta, Hökarängen och Sköndal.

Brotten är fördelade på veckans alla dagar med en viss förhöjning vad gäller onsdagar och lördagar. Tidsspannet då flest brott sker är mellan kl. 15:00-11:00 med toppar kl. 18.00, kl. 20.00 och kl. 22.00. Överrepresenterade som brottsoffer är män i åldersgruppen 15-35 år.

Personrån målsägare under 18 år

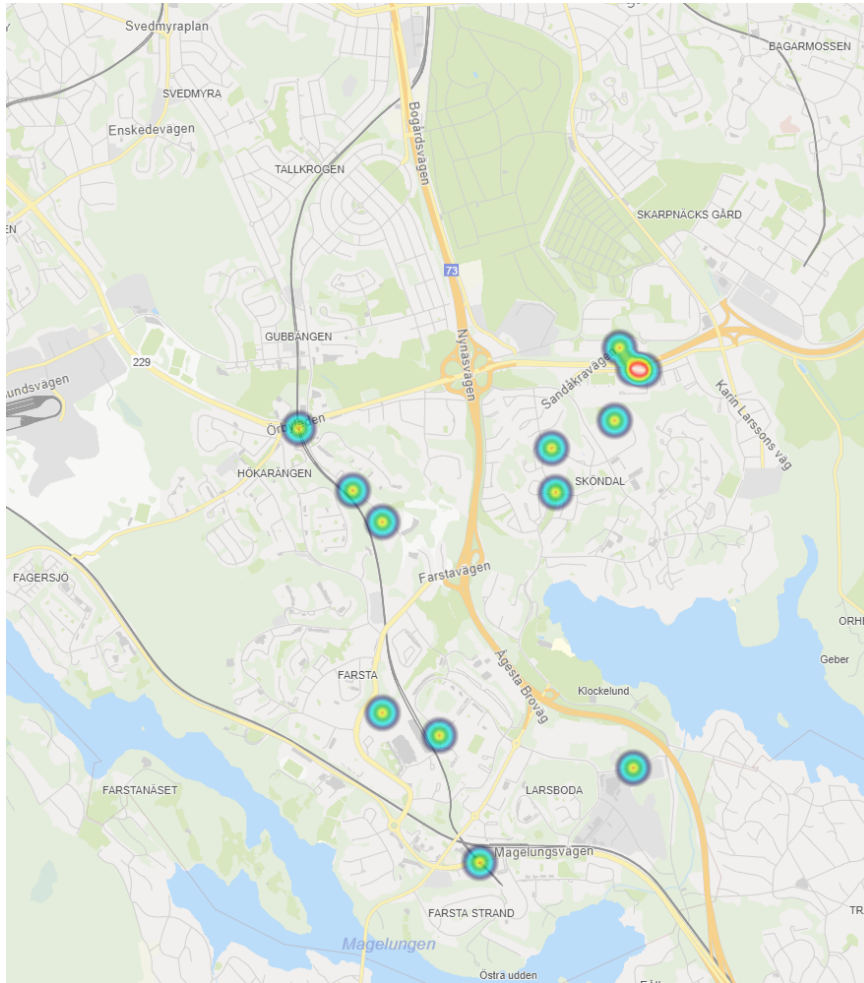

Bild 5.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Stadsdelsområdet som helhet visar över tid på en minskning av antalet anmälda personrån där offret är under 18 år. Minskningen av antal brott är tydligast i Farsta och Farsta strand som tidigare visat på högre antal brott. Den stadsdel som har flest antal brott per invånare och till antal är Sköndal. Det är också det området som syns tydligast i heatmapen med kluster av brott inom en begränsad geografisk yta. Företrädesvis begås brotten eftermiddag och kväll med toppar kl. 15.00 och kl. 18.00.

Bedrägeribrott mot äldre/funktionsnedsatt

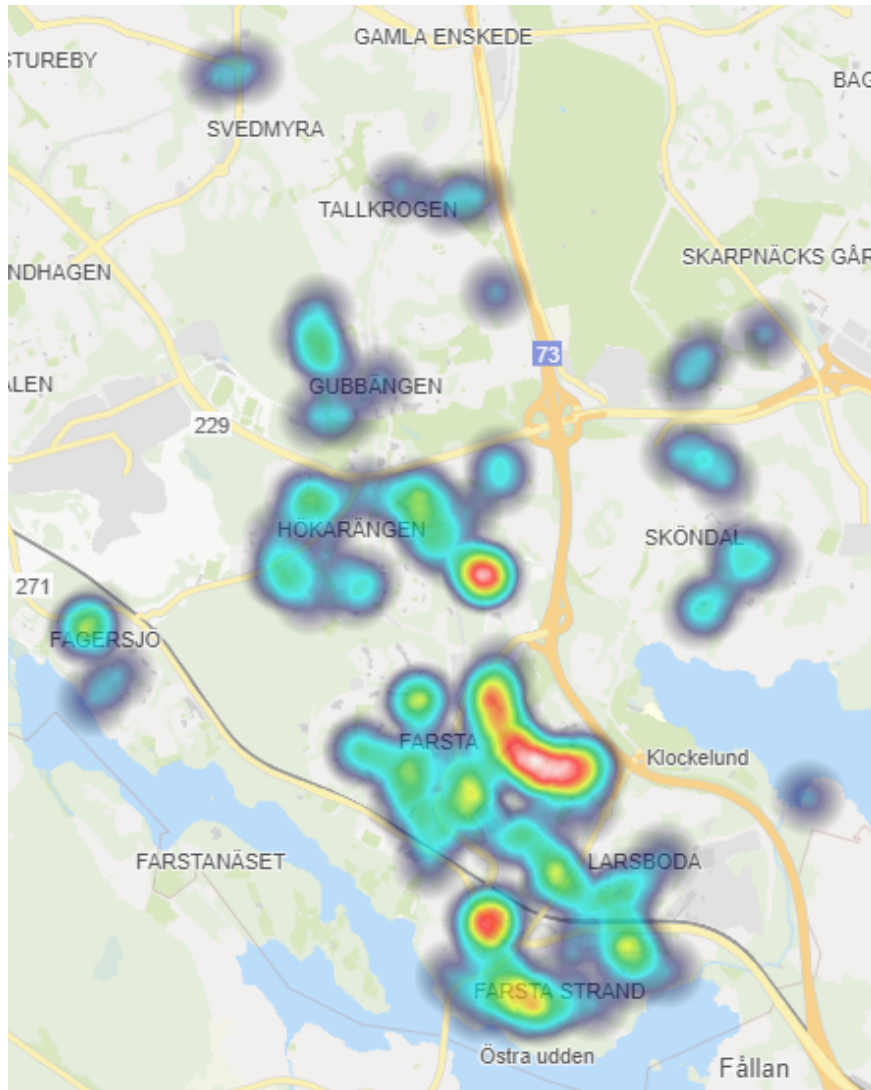

Bild 6.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Under de tre mätåren syns en uppåtgående trend av bedrägeribrott mot äldre/funktionsnedsatta. Den stadsdel där flest brott anmäls är Farsta med en stor ökning det senaste mätåret. Hökarängen, Farsta Strand och Sköndal är andra stadsdelar med ett högt antal anmälda brott.

Brotten begås veckans alla dagar med toppar onsdag och torsdag. Färre brott begås under lördagar och söndagar. Tidsmässigt sker brotten mellan kl. 11:00-18:00.

Brott i parrelation (Hot och våld inkl. våldtäkt, över 18 år)

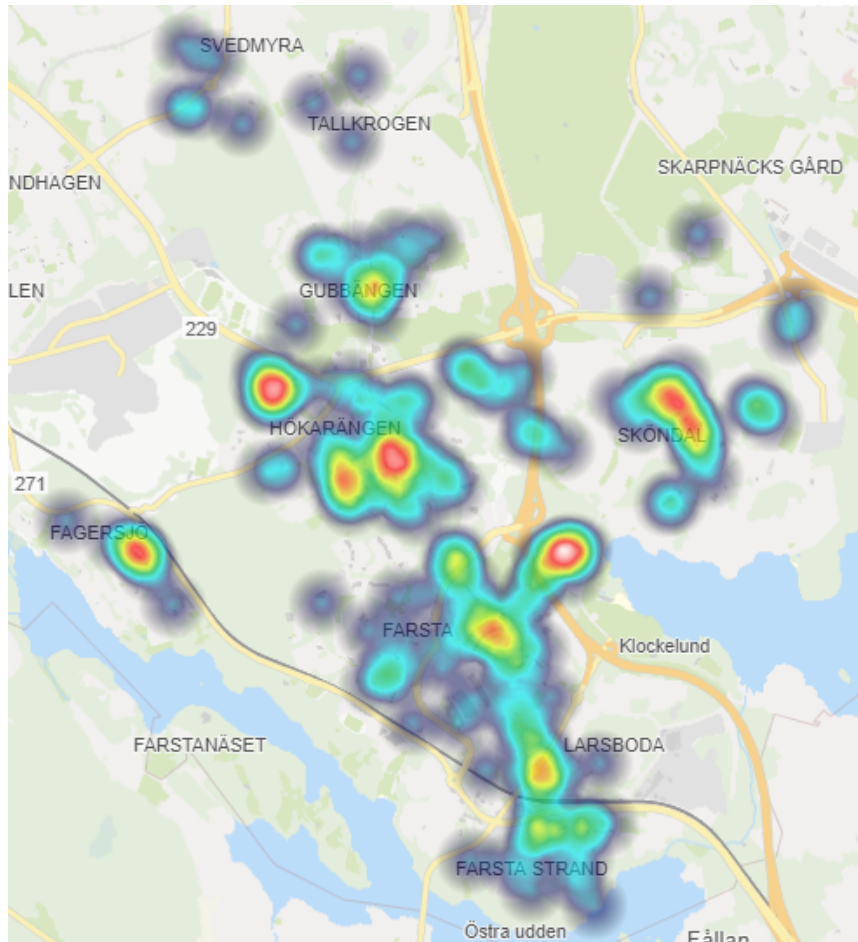

Bild 7.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Brott i parrelation visar på en oförändrad nivå i stadsdelsområdet över de tre mätåren. De områden som utmärker sig med flest antal brott per invånare är i fallande ordning Hökarängen, Larsboda och Farsta. Flest brott till antalet har, i fallande ordning, anmälts i Farsta (82st), Hökarängen (72st) och Sköndal (45st).

Brotten begås alla veckodagar med något färre brott fredagar. Tidspannet löper från eftermiddag fram till kl. 01:00

"Brott i parrelation" är en brottskodsgrupp som ersätter "Brott i nära relation" eftersom den utgått.

Inbrott i bostad (ej fritidshus)

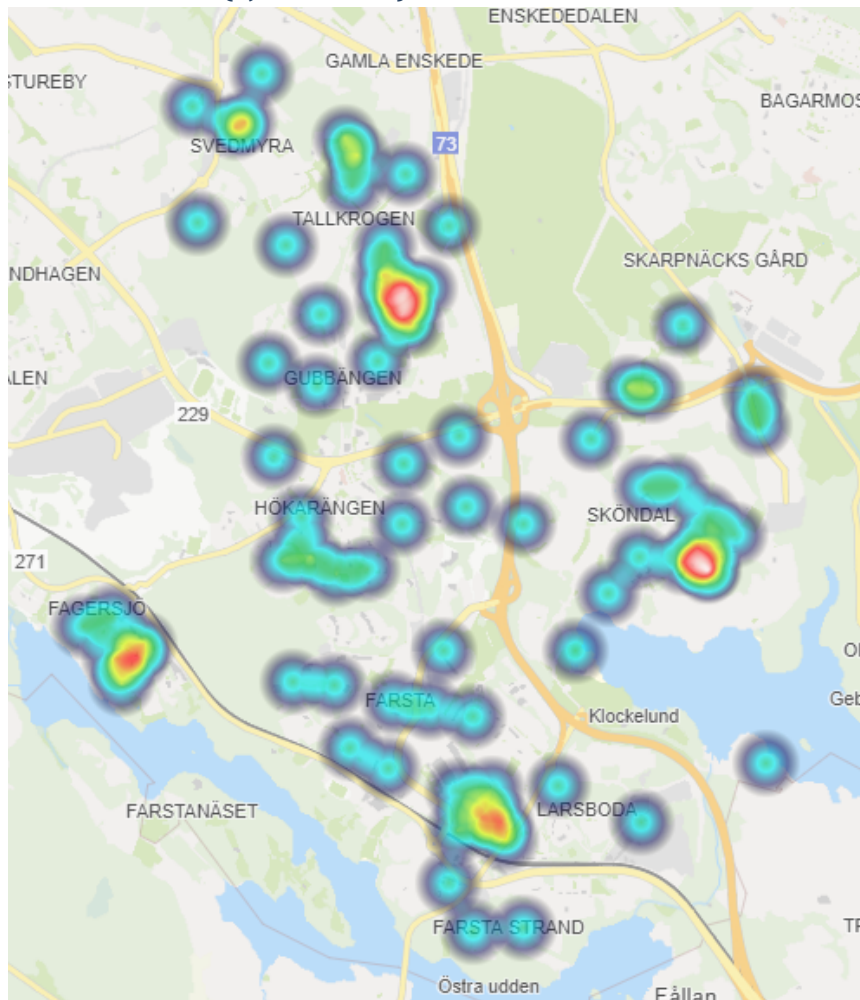

Bild 8.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Generellt har inbrotten minskat kraftigt över tid i stadsdelsområdet. De stadsdelar som har flest antal brott per invånare är, i fallande ordning Tallkrogen, Larsboda och Fagersjö. Brotten sker veckans alla dagar med en förhöjning fredagar och måndagar, främst under eftermiddagar.

Trafik (olovlig körning, rattfylleri, vårdslöshet i trafik, beteendebrott)

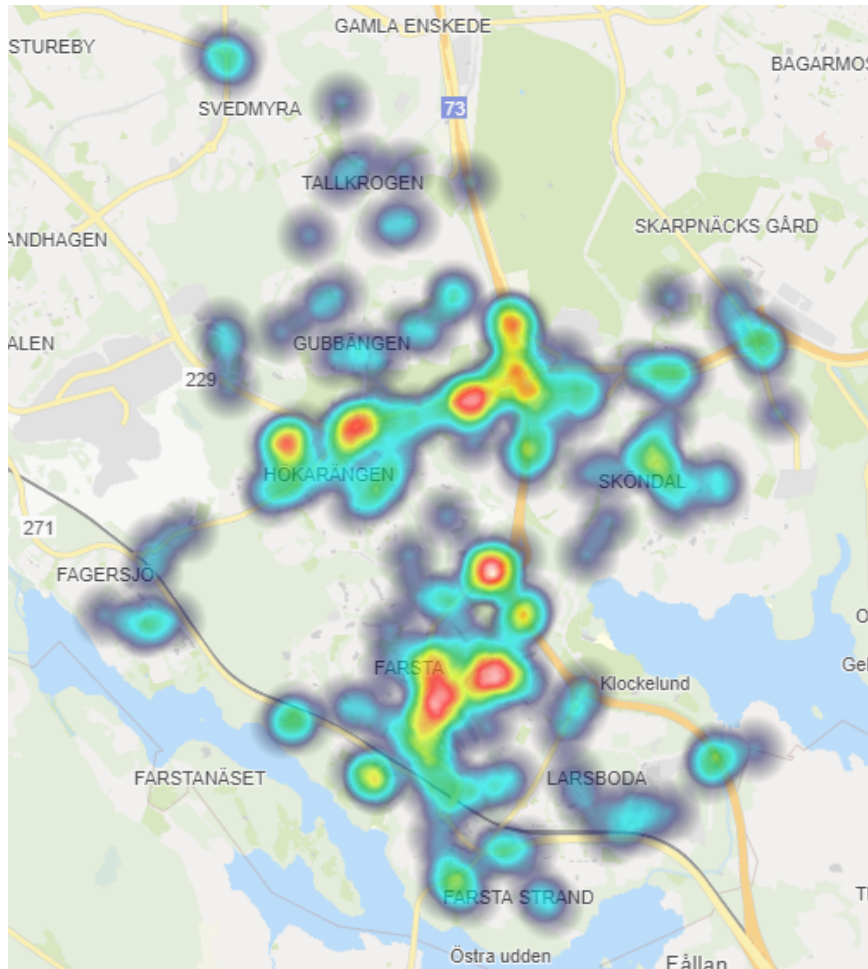

Bild 9.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Denna kategori av brott visar på en något minskad trend över mätåren. Flest brott per capita under senaste mätåret och i fallande ordning är Larsboda, Gubbängen, Tällkrogen och Fagersjö.

Narkotikabrottslighet (inkl. doping)

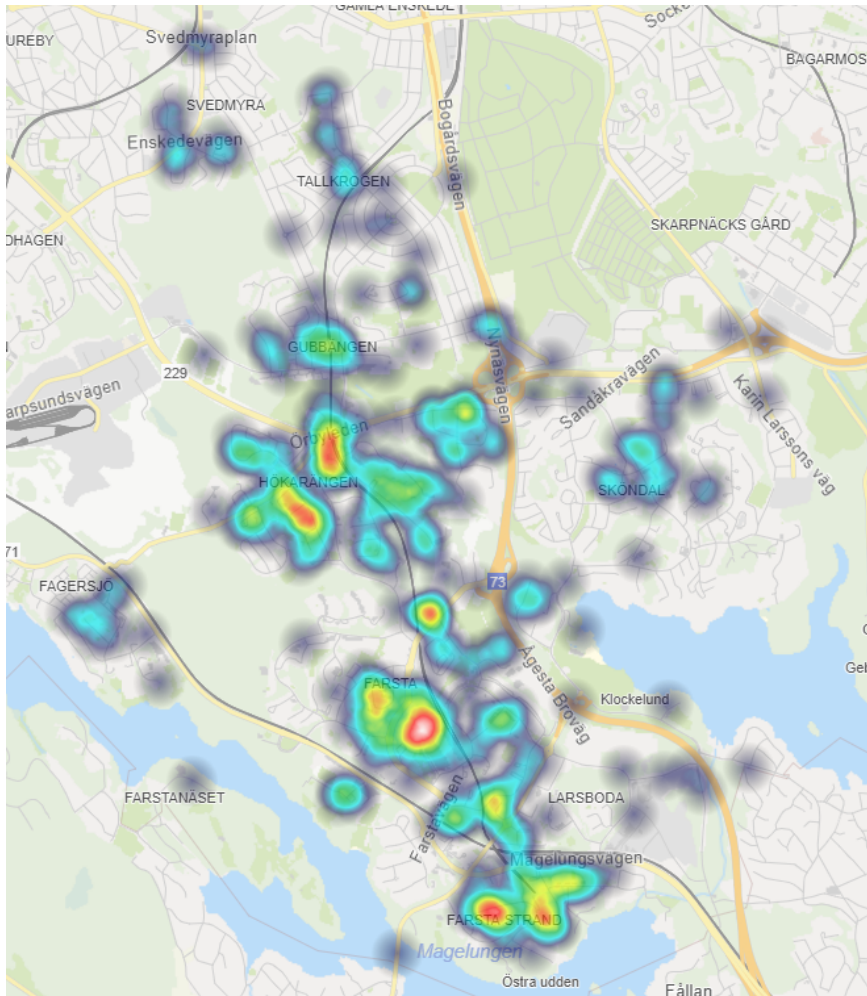

Bild 10.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Antalet anmälda narkotikabrott i stadsdelsområdet har ökat under de tre mätperioderna 2019/2020, 2020/2021 och 2021/2022. En tydlig ökning av anmälda brott har senaste mätåret skett i Hökarängen och Farsta. Brotten sker med en ganska jämn fördelning över veckodagarna. Tidsmässigt är det flest brott mellan kl. 16:00-22:00.

När det gäller narkotikabrott är det värt att nämna att statistiken över anmälda brott endast visar polisiärt egeninitierade ärenden. Det betyder i korthet att det sällan finns någon målsägande eller vittne som anmäler brottet utan att polisen måste söka upp det. Anmälda narkotikabrott visar således var polisen befunnit sig i arbetet mot narkotika men inte bevisligen var det finns mest narkotika. Då polisen arbetar underrättelsebaserat kan anmälningar dock ses som en stark indikator.

Skadegörelse genom bilbrand

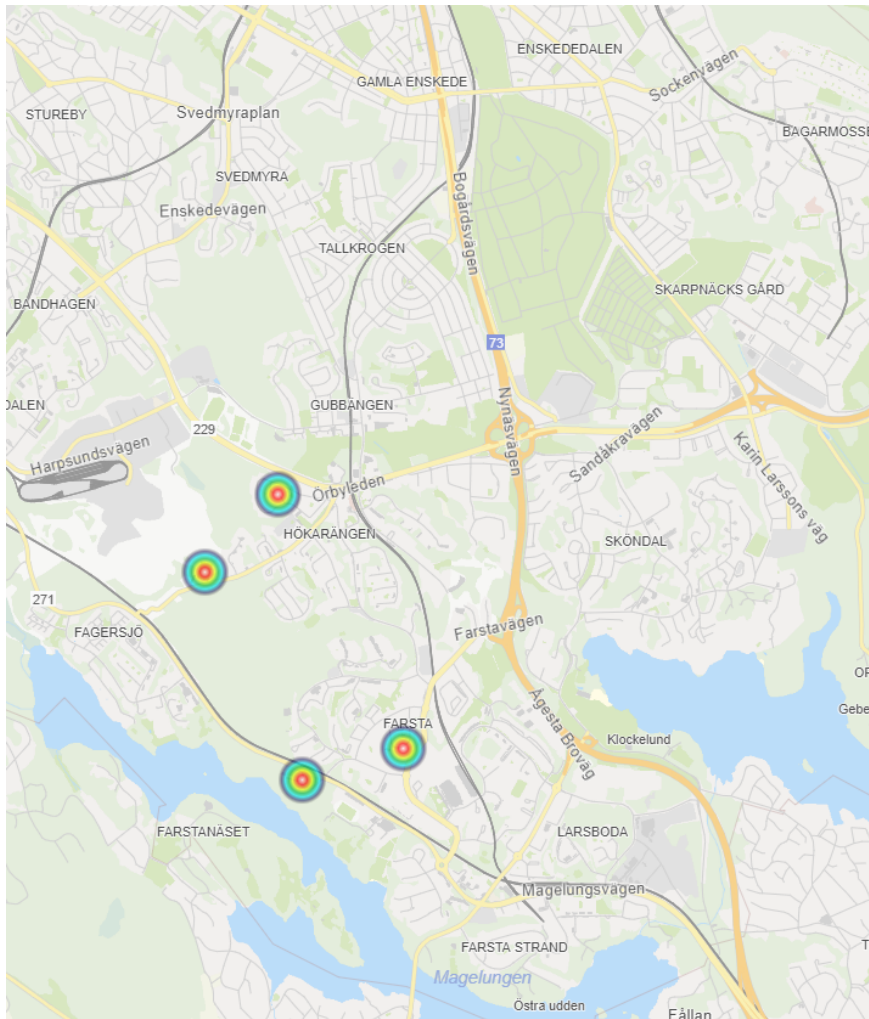

Bild 12.

Källa: STATUS- Heatmap, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Skadegörelse genom bilbrand visar på en nedåtgående trend i stadsdelsområdet. Sammanlagt har det varit fyra bilbränder. Dessa har varit i Fagersjö, Farsta, Farsta Strand och Hökarängen.

Skjutningar

Konflikter i den kriminella miljön har blivit vanligare, i synnerhet under de senaste åren.⁴ Ökningen av såväl dödligt som icke-dödligt skjutvapenvåld utförs främst av unga män i åldrarna 15 till 29 år. Skjutvapenvåld- och skottlossningar överlag – är vanligare i storstads länen och förekommer då särskilt i områden som präglas av ett socioekonomiskt utanförskap. Man kan också se att en allt högre andel av det dödliga skjutvapenvåldet länkas till konflikter i kriminella miljöer (medan övriga former av dödligt skjutvapenvåld har minskat).⁵

Polisen ser en förändring i hur våldet mellan kriminella utövas. I majoriteten av områdena har skjutningar inträffat och särskilt allvarlig är situationen i Stockholm, Göteborg och Malmö, där konflikter mellan kriminella återkommande har lett till dödsfall. Tidigare skedde uppgörelser i det dolda på undanskymda platser eller inomhus medan våldet idag har flyttat ut och sker i det offentliga rummet.⁶

Vad gäller konflikter i den kriminella miljön sker de ofta utomhus, det finns oftare ögonvittnen och brottet kommer därmed snabbt till polisens kännedom, även om uppkläringen generellt är låg. För att förebygga denna typ av dödligt våld krävs i stället insatser i de områden där konflikterna uppstår. Förutom polisen inbegriper det aktörer som socialtjänst, fritid, skola och civilsamhälle. Illegala marknader för narkotika och vapen behöver bekämpas.⁷ (I kartan nedan illustreras var skjutningar har inträffat i Farsta stadsdelsområde under perioden 2019 till och med 31 augusti 2022).

⁴ BRÅ-rapport 2019:6, *Dödligt våld i Sverige 1990-2017. Omfattning, utveckling och karaktär*

⁵ BRÅ-rapport 2019:3, *Skjutningar i kriminella miljöer, En intervjustudie*

⁶ Polismyndigheten, Nationella Operativa avdelningen, Utsatt område – *Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*, 2017

⁷ BRÅ-rapport 2019:6 *Dödligt våld i Sverige 1990-2017, Omfattning, utveckling och karaktär.*

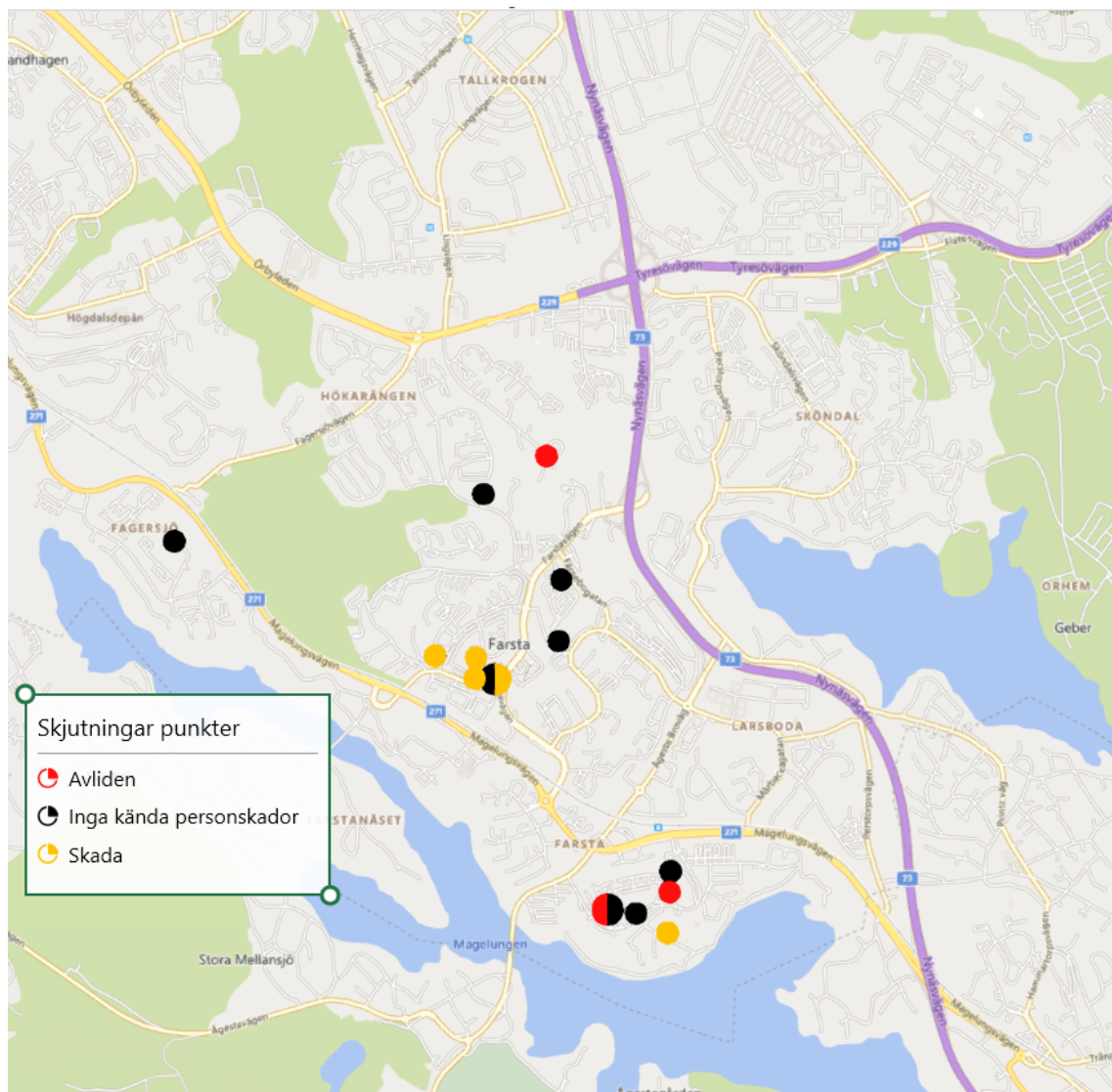

Bild 13. Källa: Polisen via Stockholms stads verktyg Trygghet på karta.

Under de senaste åren har det skett flera kriminella uppgörelser i lokalpolisområdena. Det är inte ovanligt att kriminella individer, med kopplingar till kriminella nätverk, har tillgång till vapen. Flera av skjutningarna som skett den senaste tiden kan i många fall kopplas till kriminella nätverk eller brottsaktiva individer.

Förutom skjutningar där utgången varit skadlig eller dödlig förekommer även så kallade provskjutningar i stadsdelsområdet. Något som misstänks ha skett under 2022 i Farsta, Fagersjö och Hökarängen.

Konflikter mellan olika kriminella nätverk där bland annat skjutvapenvåld förekommer är regionalt gränsöverskridande. För att vända utvecklingen krävs därför en gränsöverskridande samverkan.

Ungdomars självrapporterade användning av narkotika

Sedan 2002 är variationerna små när det gäller frågan om elever någon gång har använt narkotika. För elever i årskurs 9 i staden som helhet är resultatet vanligtvis strax över 10 procent. I årets mätning svarar 12 procent av pojkarna och 8 procent av flickorna i Farsta att de någon gång har använt narkotika. Andelen pojkar och flickor visar en minskning sedan föregående undersökning då andelen flickor som någon gång hade använt narkotika låg på 16 procent.

För elever i gymnasiet så uppger 25 procent av pojkarna och 18 procent av flickorna att de någon gång har använt narkotika. Flickor i årskurs 9 och år 2 i gymnasiet ligger en bra bit under stadens snitt medan pojkar ligger något under snittet eller har samma nivå som staden.

Den drog som är absolut vanligast att ungdomarna har provat är Cannabis (hasch, marijuana) och enligt enkäten är det vanligaste sättet att komma i kontakt med narkotika att man blir bjuden av en kamrat.

Andel (%) elever, bosatta i Farsta som någon gång använt narkotika.

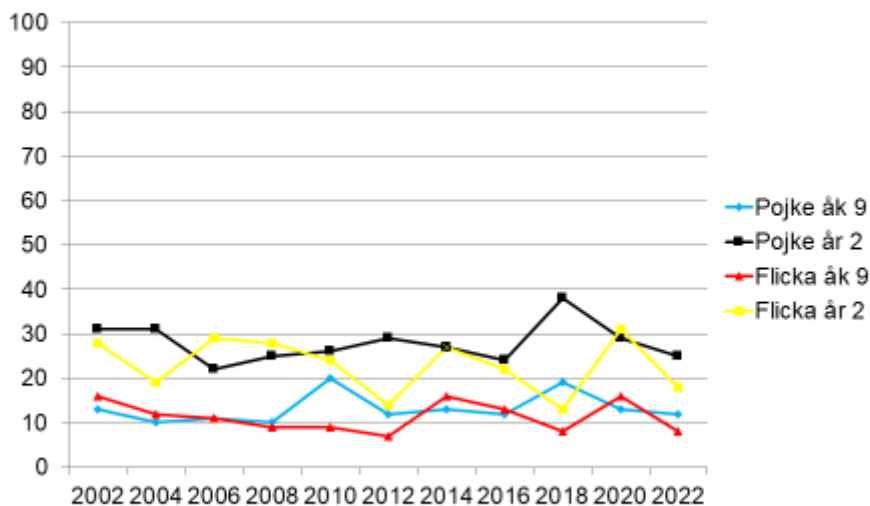

Diagram 1

Källa: Stockholmsenkäten 2022, Stockholms stad

Ungdomars självrapportering avseende brott

Den långsiktiga trenden för allvarliga egendomsbrott bland stadens unga är sedan 2006 svagt positiv, där de lägsta nivåerna av allvarliga egendomsbrott har uppmätts vid de senaste mätningarna. Förändringarna är generellt små och i årets mätning uppger 3 procent av eleverna i grundskolans årskurs 9 att de begått allvarliga egendomsbrott, att jämföra med 10 procent år 2020. För eleverna i gymnasiet år 2 uppger 4 procent att de begått allvarliga egendomsbrott att jämföra med 7 procent 2020.

Varken pojkar eller flickor i grundskolans åk 9 sticker ut när det gäller deras självrapporterade brottslighet. Detsamma kan ses för flickor i gymnasiet där en lägre andel uppger att de gjort olika brottsliga handlingar jämfört med 2020. När det gäller pojkar år 2 på gymnasiet kan man se några frågor där andelen svarande ligger lite högre än snittet för staden. Det gäller frågorna om man tagit pengar hemma som inte var deras, köpt något som de vet var stulet och stulit en moped eller motorcykel.

Färre flickor i årskurs nio uppger att de har snattat sedan mätningen 2020. Från 34 procent till 27 procent vilket är precis över stadens snitt. För pojkarna kan det motsatta ses där en större andel anger att de snattat. Från 22 procent år 2020 till 26 procent 2022 vilket också är strax över stadens snitt på 24 procent. Färre pojkar och flickor på gymnasiet uppger att de snattat jämfört med elever i grundskolans åk 9.

Andelen flickor och pojkar i grundskolans åk 9 och år 2 på gymnasiet som uppger att de burit vapen minskar. Minskningen ses framförallt hos flickor i grundskolan, 7 procent av flickorna uppger de burit vapen det senaste året. Vilket kan jämföras med 13 procent vid förra mätningen 2020. På gymnasienivå var andelen killar som bar vapen 16 procent senaste mättillfället 2020. I årets undersökning uppger 14 procent att de burit vapen vilket fortfarande är över stadens snitt på 7 procent. Även för flickor på gymnasienivå uppger färre att de burit vapen från 8 procent 2020 till 5 procent 2022.

Andel (%) elever som burit vapen (ex kniv/knogjärn) de senaste 12 månaderna.

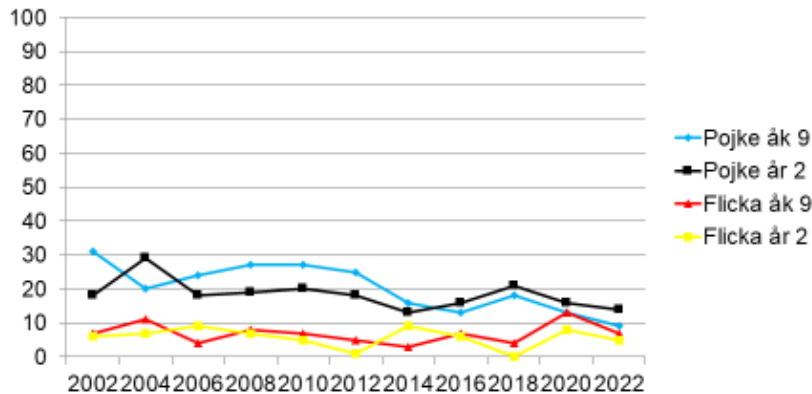

Diagram 2

Källa: Stockholmsenkäten 2020 Stockholms stad

Strategiska brott för ungdomar

Forskning har kommit fram till att det brott som den unga debutlagförs för ger en fingervisning om individens framtida brottslighet. De brott som i högst utsträckning kan kopplas till framtida kriminalitet kallas för *strategiska brott*. Bland pojkar är rån det mest strategiska brottet, och bland flickor är det våld eller hot mot tjänsteman. Ett gemensamt drag för de strategiska brotten är att de är mer avancerade än övriga brott som begås av andra jämnåriga, eftersom de tenderar att förutsätta mer hänsynslöshet. En särskild analys visar också att många lagföringar, rörande främst rån, är vanligare bland unga som bor i så kallade socialt utsatta områden. Trots det så kan forskarna i studien också se ett successivt minskande förklaringsvärde för de strategiska brotten nämligen – att de strategiska brotten har blivit mindre strategiska.⁸

I Stockholmsenkäten finns endast frågan om att begå brottet rån av de brott som räknas som strategiska under 10-talet.

⁸ BRÅ-rapport 2021:5 *Strategiska brott bland ungdomar på 2010-talet* och faktorer av betydelse för att lämna ett kriminellt liv Brottsförebyggande rådet

Sammantaget visar utvecklingen att flickor och pojkar i Stockholms stad fortsätter att närma sig varandra i självrapporterad brottslighet och att denna utveckling framförallt drivs av en minskad brottslighet bland pojkar. Denna utveckling ligger i linje med en generell trend i Sverige och bland flera övriga länder i västvärlden.

Viktigt att poängtera är att nivåskillnaderna mellan flickor och pojkar är särskilt små när det gäller lindrigare brottskategorier medan skillnaderna är betydligt större när det gäller allvarigare brott. Lindrigare brottslighet är relaterad till ålder i större utsträckning än till kön – elever i årskurs 9 snattar och klottrar i större utsträckning än elever i år 2 på gymnasiet oavsett kön. Det motsatta gäller den allvarigare brottsligheten där pojkar är överrepresenterade oavsett årskurs.

Ungdomars utsatthet för brott

Den uppmätta andelen som anger att de *inte* blivit utsatta för hot eller våld ("känt sig allvarligt hotad" eller "blivit misshandlad") i Stockholmsenkäten stärker bilden av att hot och våld generellt minskar. I grundskolans årskurs 9 anger 90 procent att de *inte* har blivit utsatta, jämfört med 79 procent 2020. För gymnasiets år 2 är det 88 procent, vilket är en historiskt hög siffra, i förra mätningen var det 81 procent. Den positiva trenden gäller för både pojkar och flickor. I grundskolans årskurs 9 ökar andelen pojkar som inte blivit utsatta till 91 procent från 78, medan motsvarande siffror för flickorna är 89 procent jämfört med 83.

**Andel (%) elever som anger att de inte blivit utsatta för hot eller våld
de senaste 12 månaderna**
(*"känt sig allvarligt hotad" eller "blivit misshandlad"*)

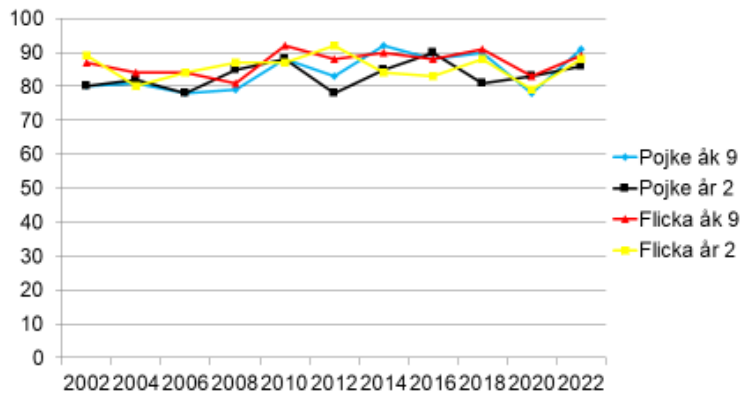

Diagram 3

Källa: Stockholmsenkäten 2022, Stockholms stad

Vad gäller utsattheten för rån så har andelen som angett att de blivit rånade minskat jämfört med 2020 inom både grundskolan och gymnasiet oavsett kön.

Detsamma kan ses på frågan om man blivit bestulen där färre pojkar och flickor i grundskolan blivit bestulna. Även andelen flickor på gymnasiet som blivit bestulna minskar medan jämnåriga pojkar ligger kvar på samma nivåer som 2020.

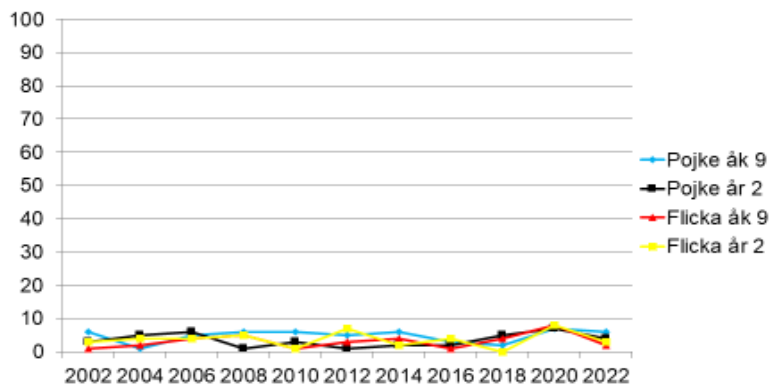
Andel (%) elever som har blivit rånade de senaste 12 månaderna

Diagram 4

Källa: Stockholmsenkäten 2022, Stockholms stad

Utsatthet för brott i Farsta stadsdelsområde enligt Trygghetsmätningen

Invånarna i Farsta stadsdelsområde är i mindre eller lika utsträckning som staden som helhet utsatta för rån, misshandel och skadegörelse i hushållet. De brott som invånarna uppger att de utsatts för i något högre utsträckning än den genomsnittliga stockholmaren är utsatthet för hot och sexuella trakasserier

På frågan om man de senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot på ett sådant sätt att man blev rädd anger 7 procent i Farsta stadsdelsområde att det hänt. Högst andel som svarar ja på frågan återfinns inom de som uppgett att de har en funktionsnedsättning (13 procent) och bland dem som inte har en gymnasieutbildning (11 procent). De stadsdelar som ligger högst gällande hot är, i fallande ordning, Sköndal, Gubbängen, Hökarängen, Farsta strand och Fagersjö.

Sexuella trakasserier ligger något högt i Gubbängen (10 procent), Svedmyra (7 procent) och Larsboda (6 procent) vilka även visar på en ökad andel sedan 2017. Med sexuella trakasserier avses här ovälkomna närmanden eller kränkande anspelningar kring sådant som förknippas med sex. Kvinnor och personer som bott i området mindre än ett år uppger i högre utsträckning än andra att de blivit utsatta för sexuella trakasserier. I Farsta stadsdelsområde har det som helhet skett en minskning från 2017, då andelen låg på 6 procent, till 5 procent i den senaste undersökningen (2020). Stadens snitt ligger på 4 procent.

Det finns vissa skillnader gällande utsatthet för brott på stadsdelsnivå. Utsatthet för misshandel låg vid föregående mättillfälle (2017) något högt i Hökarängen på 6 procent men visar i senaste mätningen på en förbättring ner till 2 procent att jämföra med stadsdelsområdet som helhet, som också ligger på 2 procent. Vilket är en svag nedgång från 3 procent 2017. Stadens snitt ligger även det på 2 procent. I mätningen 2020 ses en ökning i av utsatthet för misshandel i Sköndal och Gubbängen medan Farsta strand, Fagersjö och Farsta och visar på en något minskad andel. De som sticker ut något och svarat ja på frågan om utsatthet för misshandel är de som angett att de har en funktionsnedsättning.

Vad gäller utsatthet för skadegörelse i hushållet så har det skett en liten minskning från 8 procent 2017 till 6 procent vilket även är snittet för staden. Högst utsatthet anger invånarna i Gubbängen (12 procent), Fagersjö (9 procent) och Tallkrogen (8 procent). I dessa stadsdelar har det även skett en ökning sedan 2017-års mätning.

Beskrivning av tryggheten

Folkhälsomyndigheten konstaterar att hög tillit mellan människor och ett stort förtroende för myndigheter främjar den sociala sammanhållningen i samhället. Att känna sig trygg i vardagen, där man bor, verkar och vistas är en grundläggande rättighet och en förutsättning för att kunna delta i samhällslivet. Känslan av trygghet är central för människors välbefinnande.

Fylleri inkl. LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer)

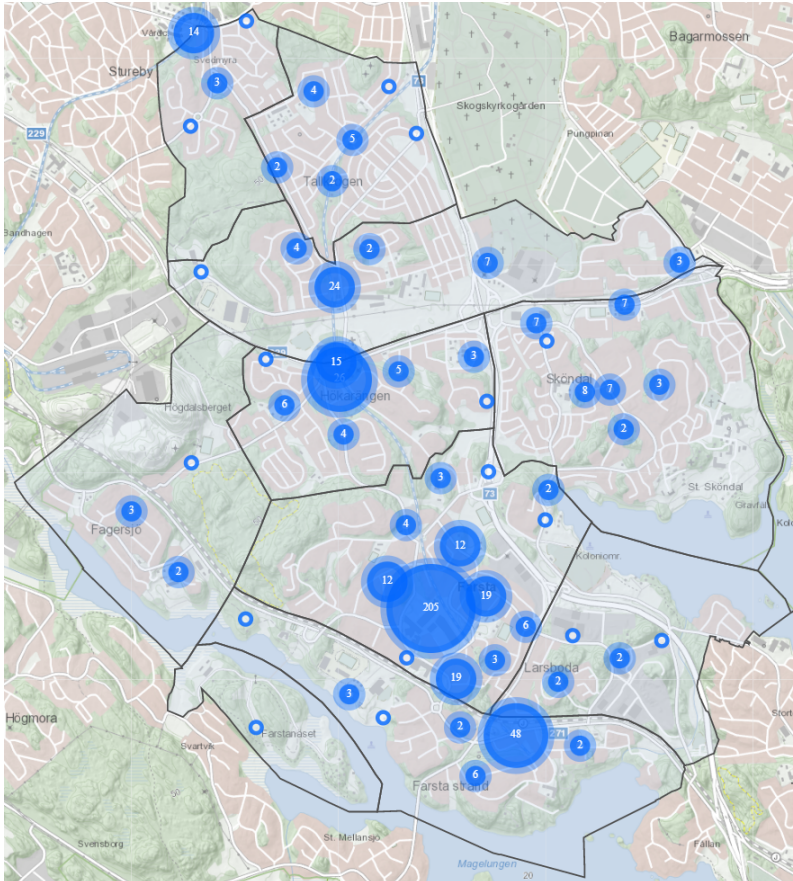

Bild 14

Källa: Hobit2- Karta, 1 september 2021 t.o.m. 31 augusti 2022

Kartbilden ovan visar var det uppdagats/rapporterats om fylleri till Polisen under senaste mätåret, 2021-09-01-2022-08-31. Det inkluderar även de fall då personer omhändertagits enligt lagen om omhändertagande av berusade personer, LOB.

Att beakta är att LOB som är en vårdlag och händelserapporter om fylleri inte är något brott i sig men företeelsen har en negativ inverkan på tryggheten. Det är också väl känt att det finns en korrelation mellan alkoholkonsumtion och våldsbrott.

Självrapporterad känsla av trygghet

Invånarna i Farsta stadsdelsområde känner i större utsträckning oro att utsättas för brott än den genomsnittliga stockholmaren. Det är viktigt att ha i åtanke att det har skett en ökning i nästan alla stadsdelsområden i detta avseende.

Högst andel som känner oro i Farsta stadsdelsområde återfinns i Hökarängen, Fagersjö och Sköndal. Det är främst de som uppger att de har en funktionsnedsättning samt kvinnor som känner störst oro. Denna oro tar sig uttryck i att de ofta känner sig rädda om de är ensamma ute en kväll, väljer omvägar samt att de är extra vaksamma och försiktiga när de är ute.

Invånarna i Farsta känner också en ökad oro för att gå ut sent på kvällen i bostadsområdet. Det var en lägre andel som uppger att de kände sig mycket otrygga vid 2017 års undersökning (10 procent). Farsta stadsdelsområde ligger på 14 procent 2020 vilket är något högre än staden (10 procent). Högst andel av oro, för att gå ut sent en kväll i bostadsområdet är, i fallande ordning, Hökarängen, Farsta strand, Sköndal och Fagersjö.

Om invånarna i Farsta stadsdelsområde kunde välja fritt att flytta från sitt nuvarande bostadsområde på grund av otrygghet, mycket brott och ordningsstörningar så skulle flest andelar vilja flytta från Hökarängen, Fagersjö, Sköndal, Farsta strand och Farsta. Dock har Fagersjö sen senaste mätningen 2017 förbättrat sitt resultat avsevärt från en andel på 20 procent som skulle vilja flytta till 9 procent 2020.

Det finns också platser i bostadsområdet som kvinnor och de som har en funktionsnedsättning i högre utsträckning än andra undviker på grund av oro för att utsättas för brott. Stadsdelen där man undviker en eller flera platser toppas av Sköndal där andelen är 53 procent att jämföra med Farsta stadsdelsområdet som helhet på 36 procent.

Samtliga former av ordningsstörning – så som nedskräpning, klotter, berusade eller narkotikapåverkade personer, stökiga grannar och ungdomar – uppger en lägre andel bli störda av. Däremot anser en större andel i Farsta stadsdelsområde att det finns områden som är mörka och har dålig belysning jämfört med staden. Störst problem med detta anger man finns i Sköndal, Farsta och Farsta strand.

För att ges ett större underlag har vi valt att jämföra stadens Trygghetsmätningen (2020) med Polisens trygghetsmätning (2020-2021) samt den nationella trygghetsundersökningen (NTU lokal, 2017-2021). Trygghetsundersökningarna

innehåller liknande eller identiska frågor. Det som förvårar en jämförelse är att polisens senaste mätning genomfördes detta år medan stadens data från år 2020.

Trots detta så visar undersökningarna inte på några större olikheter utan det går att känna igen mönster vad gäller olika ordningsstörningar och brott. Undersökningarna skiljer dock sig åt när det gäller tryggheten.

Det vi kan se från polisens trygghetsundersökning när det gäller tryggheten är att färre uppger att de känner sig otrygga, ensamma utomhus kvällstid i sitt bostadsområde. Andelen som uppgav att de kände sig otrygga i Farsta stadsdelsområde var 34 procent år 2020, i årets mätning är andelen 29 procent. Detta skiljer sig även från stadens medborgarundersökning som genomfördes i år där frågan om man känner sig trygg att gå hem ensam på kvällen ställs och där männen visar på en svag nedgång de senaste åren till cirka 60 procent. Andelen kvinnor som känner sig trygga att gå hem ensam på kvällen är cirka 40 procent. Det finns även en fråga om respondenten känner sig trygg med att bo i sin stadsdel där 70 procent uppger att det är tryggt. Detta kan jämföras med 67 procent år 2021.

I polisens trygghetsmätning ställs också frågor om polisens och kommunens agerande vad gäller problem i bostadsområdet.

Generellt sett så har andelen som anser att polisen bryr sig om de problem som finns i respondentens bostadsområde sjunkit från 57 procent år 2020 till 53 procent 2021. Samma frågeställning kopplat till kommunen visar på en minskning från 45 procent år 2020 till 39 procent i den senaste mätningen. Avvikande i detta är stadsdelen Fagersjö som i stället visar på en ökning från 45 procent till 55 procent när det gäller kommunens handlande gällande olika problem kopplade till bostadsområdet. Däremot visar medborgarundersökningen 2022 att stadsdelen behöver öka invånarnas kännedom om stadsdelsförvaltningen och dess arbete samt olika ansvarsområden då endast 23 procent uppgav att de känner till stadsdelsförvaltningen.

NTU kan endast brytas ner på lokalpolisområde och blir därför svårare att jämföra med då lokalpolisområdet även inkluderar Vantörs stadsdelsområde.

Viktigt att komma ihåg gällande all statistik är att det är att svaren bygger på en subjektiv känsla eller uppfattning, har olika många svaranden samt att de genomförts olika tider på året. Allt ovan nämnda behöver vägas in när man försöker se likheter eller avvikelser. Bäst är att försöka se trender på längre sikt något som försvåras när det gäller polisens mätning som endast finns för åren 2020-2021.

Ungdomars självrapporterade känsla av trygghet

En större andel elever i gymnasiets år 2 – både flickor och pojkar – känner sig ganska eller mycket trygga i sitt bostadsområde nu än vid den senaste undersökningen år 2020. Elever i åk 9 visar ett oförändrat resultat om man jämför med 2020, vilket ändå är positivt då en svag ökning av otrygghet kan ses i andra stadsdelsområden i Stockholm. Trots Farstas positiva resultat ligger vi under stadens snitt.

Andelar som känner sig trygga i sitt bostadsområde

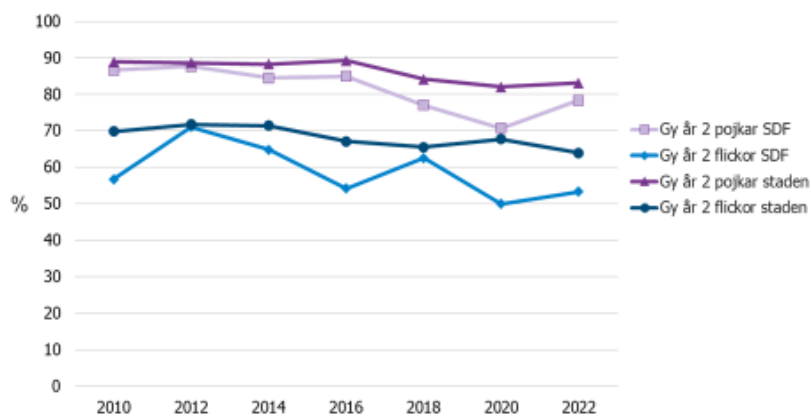

Diagram 5

Källa: Stockholmsenkäten 2022, Stockholms stad

När det gäller grad av ordningsproblem i bostadsområdet så har man baserat ett index på ett antal frågor*. Indexvärde 100 avser högsta grad av ordningsproblem, indexet ligger mellan 0-100, där 100 är maximala ordningsproblem. För flickor i åk 9 ligger indexet på 42 vilket är relativt högt, stadens indexvärde ligger på 36. För pojkar är indexet 40 vilket visar att de upplever att det finns något mindre ordningsproblem i bostadsområdet jämfört med flickorna. Stadens indexvärde för pojkar ligger på 33. För flickor i gymnasiets år 2 är indexet 38 att jämföra med stadens indexvärde på 34. Pojkar i gymnasiet har ett index på 41 medan stadens index är 36.

Grad av informell social kontroll i bostadsområdet är också baserade på ett antal frågor* och sedan indexerade. Indexvärde 100 avser högsta grad av informell social kontroll, indexet ligger mellan 0-100. Pojkarna ligger på indexvärde 55 och har sedan 2016-års mätning minskat från 62. Flickors index ligger på 58 och har sedan mätningen 2016 minskat från 62 även för dem. Pojkar i gymnasiets år 2 har ett index på 55 vilket är

bättre än föregående mättillfälle 2020 då indexvärdet låg på 53. Pojkarna har höjt sitt index vid de två senaste mättillfällena vilket är positivt. För flickor i gymnasiet är indexet 57 vilket är lägre än 2020 då indexvärdet låg på 59

Nedan tabell visar utvecklingen (2020-2022) gällande ungdomars självrapporterade svar i ett antal frågor kring användning av tobak, alkohol, narkotika, brottslighet, utsatthet, psykisk hälsa samt otrygghet.

Tendenser 2020-2022	Röker ibland eller dagligen	Dricker inte alkohol	Någon gång använt narkotika	Burit vapen	Blivit rikade	Ganska eller väldigt ofta känner sig ledna och döppiga utan att veta varför	Ganska eller mycket otrygga rent en kräll i området
Pojke årskurs 9	Mörkröd	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön
Flicka årskurs 9	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Mörkröd	Ljusgrön
Pojke år 2 gymnasiet	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Gul
Flicka år 2 gymnasiet	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Ljusgrön	Mörkröd	Ljusgrön

Mörkröd: Mycket negativ utveckling

Ljusröd: Negativ utveckling

Gul: Oförändrat

Mörkgrön: Mycket positiv utveckling

Ljusgrön: Positiv utveckling

Bild 13. Tendenser 2020- 2022

Källa: Stockholmsenkäten 2022

*Grad av ordningsproblem baseras på: vandalism är vanligt i mitt bostadsområde, det finns personer som säljer narkotika i bostadsområdet, på vardagskvällar finns det många berusade utomhus i bostadsområdet, det är ovanligt med våldsbrott (misshandel, rån, våldtäkt) i det här bostadsområdet.

*grad av informell social kontroll baseras på: om en vuxen såg mig göra något olagligt i mitt bostadsområde skulle mina föräldrar få reda på det, vuxna skulle ingripa om någon öppet försökte sälja narkotika till ungdomar, vuxna skulle ingripa om det blev ett slagsmål framför mitt hus, om jag blev rånad på allmän plats i bostadsområdet skulle vuxna ingripa

Trygghet i skolan

Enligt de elevundersökningar som genomförs i skolorna varje läsår i årskurs 2, årskurs 5 och årskurs 8 känner sig de flesta eleverna i Farsta sig trygga på skolan de går i. Eleverna i årskurs 2 känner sig mer trygga idag än för ett år sedan och deras känsla av

Diarienummer:

Sid 44 av 58

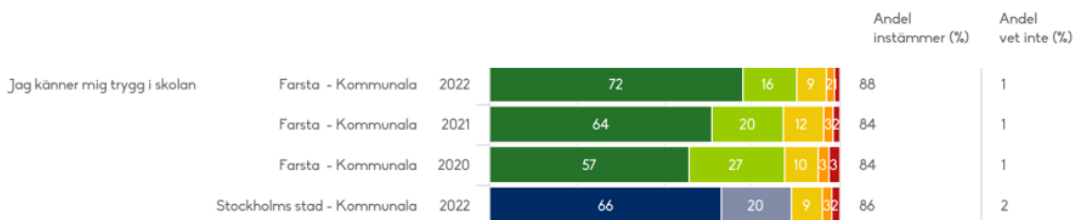
Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

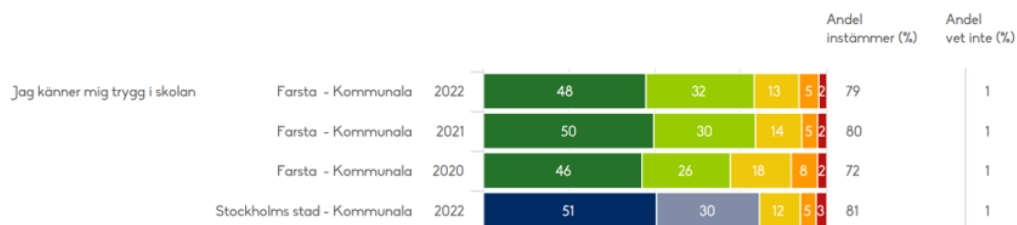
Utbildningsförvaltningen: 2022/822

trygghet ligger även över stadens genomsnitt. Övriga årskursers resultat av elevernas känsla för trygghet ligger något under stadens genomsnitt och är nästan oförändrad sedan föregående år.

Årskurs 2

Årskurs 5

Årskurs 8

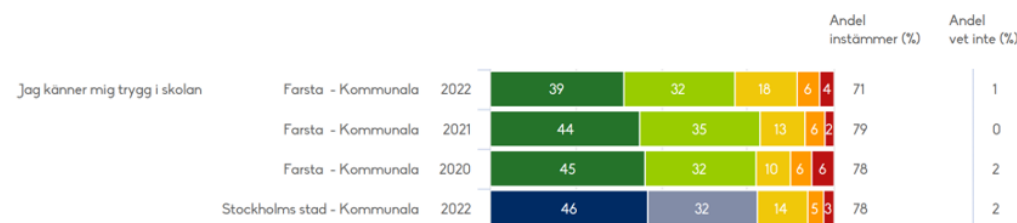

Bild 15. Upplevd trygghet i årskurs 2, 3 och 8 i de kommunala skolorna i Farsta. Den Blåa stapeln nederst är stadens andel.

Källa: Grundskoleundersökning 2022

Utbildningsförvaltningen har i samverkan med stadsdelsförvaltningar och socialförvaltningen ett pågående arbetet att utveckla det våldsförebyggande arbetet, som en del i att stödja det trygghetsskapande arbetet i stadens skolor. MVP (Mentorer i våldsprevention) och Agera tillsammans (AT) riktar sig till alla skolor i staden. Programmen syftar till att elever och personal får ökade kunskaper kring våld, genus och normer samt att träna sig på att bli en aktiv åskådare. De flesta skolor samverkar

med personal från stadsdelsförvaltningen kring MVP lektionerna. Ett antal skolor har även en samverkan med polisen i det våldsförebyggande arbetet.

Prioriterade samverkansområden

Samverkan sker idag mellan staden och polisen i en mängd olika frågor lokalt och centralt, alltifrån långsiktiga strukturer kring lokalt trygghetsarbete och krisberedskap till mer för stunden påkallade uppdrag som särskilda evenemang.

Utifrån den lokala lägesbilden har vi identifierat lokala prioriterade samverkansområden. Därutöver lyfter den övergripande överenskommelsen tio stadsövergripande prioriterade utmaningar där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. De tio stadsövergripande prioriterade utmaningarna är listade nedan. Vi har markerat med fet stil de som vi bedömer är särskilt prioriterade lokalt i Farsta:

- 1. Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden**
- 2. Unga i risk för kriminalitet (och unga brottsaktiva individer)-lokalt tillägg**
3. Avhopparverksamhet för kriminella
4. Arbetet mot våldsbejakande extremism
- 5. Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer**
6. Otillåten påverkan
7. Skolan som brottsplats
8. Otillåtna bosättningar
9. Ordningsvakter
10. Kameraövervakning

Lokalt prioriterade samverkansområden

Lokalt prioriterat samverkansområde 1

Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden

Beskrivning av samverkansområdet:

Lägesbilden visar att otryggheten och anmälda brott är koncentrerade till specifika geografiska områden. Polis och stadsdelsförvaltning behöver därför lägga resurser både på kort och lång sikt på dessa områden.

Kommentar: Är prioriterat i åtgärdsplan genom aktiviteterna Fast platssamverkan, mobil platssamverkan, trygghetsinventeringar, Farsta lokala Brottsförebyggande råd och helgsamverkan.

Lokalt prioriterat samverkansområde 2

Diarienummer:

Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

Utbildningsförvaltningen: 2022/822

Unga i risk för kriminalitet och unga brottsaktiva individer

Beskrivning av området:

På vissa platser i stadsdelsområdet har det i medarbetardialoger uttryckts en oro gällande nyrekrytering av yngre individer till befintlig kriminell verksamhet som äldre ungdomar är aktiva i.

Kopplat till de drogsener som finns i stadsdelsområdet ser vi en pågående rekrytering av yngre till kriminalitet och genom att prioritera arbetet för att stävja detta kan vi förhindra en utveckling till tyngre kriminalitet.

De barn som befinner sig i riskzonen för att hamna i ett kriminellt nätverk kan ha problem, men ägnar sig egentligen inte åt brottslig verksamhet. Det är därför viktigt att samhällets alla tillgängliga resurser kraftsamlar för att stoppa en icke önskvärd utveckling för de unga. Detta ur både ett samhällsekonomiskt perspektiv och för att förhindra personligt lidande.

Kommentar: Är prioriterat i åtgärdsplan genom aktiviteterna Samverkansforumet SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid), Allvarssamtal, Sociala insatsgrupper – Unga vuxna, Sociala insatsgrupper – Ungdom (under 18 år).

Lokalt prioriterat samverkansområde 3

Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

Beskrivning av området:

Under en 3-års period kan man se att antalet bedrägeribrott mot äldre i Farsta stadsdelsområde ökat. Farsta har ur ett demografiskt perspektiv en ganska stor andel äldre vilket gör att arbetet prioriteras.

Från polisen, skola och socialtjänst har tydliga signaler kommit att unga i Farsta samt deras föräldrar är alltmer ovilliga att anmäla brott samt delta i brottsutredningar detta samtidigt som personrån och hot mot unga ökar.

Kommentar: Är prioriterat i åtgärdsplan genom aktiviteterna Motverka bedrägerier mot seniorer och Våga anmäla, våga vittna.

Stadsövergripande prioriterade samverkansområden

Nedan går de stadsövergripande prioriterade samverkansområdena igenom. Kryssrutan avser visa hur vida arbetet med prioriteringen sker utifrån den lokala lägesbilden med åtgärdsplan, i linjeverksamhet eller om det inte prioriteras för tillfället.

Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden

- Lägesbild gällande arbetet mot avgränsade platser och utsatta områden finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbilden gällande arbetet mot avgränsade platser finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området:

Samverkan ska utgå ifrån en analys där avgränsade platser eller områden med hög brottslighet och/eller otrygghet som kräver gemensamma åtgärder identifieras på lokal nivå. Vissa områden uppvisar en problematik som i hög grad kräver gemensamma insatser från flera samhällsaktörer för att komma till rätta med existerande problem. Ambitionen är att polisen och staden i samverkan med bl.a. civilsamhället och näringsliv ska nå målet att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. För att nå detta krävs gemensam kraftsamling och en prioritering avseende insatser.

Kommentar: Farsta stadsdelsområde har inte något område som klassas som särskilt utsatt eller utsatt. Däremot framgår det att otryggheten och anmälda brott är koncentrerade till vissa områden i ett antal stadsdelar. I stadsdelsområdet finns också områden med så kallade öppna drogscener. För att komma tillrätta med dels den upplevda otryggheten dels den faktiska utsattheten för brott måste stadsdelen i samverkan med polisen och andra aktörer samverka i ett långsiktigt perspektiv. Det måste också finnas en flexibilitet då avvikelser kan ses gällande trygghet eller brottslighet i ett område eller på en plats. Då ska en tillfällig samverkan kunna initieras genom exempelvis mobil platssamverkan i ett mindre omfattande format eller trygghetsinventeringar. Utöver detta finns samverkansforumet Brå samt aktiviteten helg samverkan.

Unga i risk för kriminalitet

- Lägesbilden gällande arbetet med unga i risk för kriminalitet finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbilden gällande arbetet med unga i risk för kriminalitet finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Diarienummer:

Sid 49 av 58

Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

Utbildningsförvaltningen: 2022/822

Beskrivning av området: Barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet är en prioriterad grupp för riktade insatser. Skolan har en betydande roll som skyddsfaktor, men är i behov av en nära samverkan med socialtjänst och polis för att lyckas med uppdraget för de unga som är i riskzon att hamna i destruktivt beteende. I de lokala samverkansöverenskommelserna är det därför av särskild vikt att skolan tas med som en aktör med möjlighet att föreslå och delta i åtgärder som behövs för att förhindra att unga hamnar i kriminalitet.

Kommentar: På vissa platser i stadsdelsområdet har det i medarbetardialoger uttryckts en oro gällande nyrekrytering av yngre individer till befintlig kriminell verksamhet som äldre ungdomar är aktiva i. Det är känt att lokala kriminella nätverk har en påtaglig samhällspåverkan och i den miljön sker löpande rekrytering av nya individer. De barn som befinner sig i riskzonen för att hamna i ett kriminellt nätverk kan ha problem, men ägnar sig egentligen inte åt brottslig verksamhet. Det är därför viktigt att samhällets alla tillgängliga resurser kraftsamlar för att stoppa en icke önskvärd utveckling för de unga.

Avhopparverksamhet för kriminella

- Lägesbilden gällande arbetet med avhopparverksamhet för kriminella finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbeta sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbilden gällande arbetet med avhopparverksamhet för kriminella finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Arbetet med att hjälpa avhoppare som vill lämna organiserad brottslighet eller ett kriminellt nätverk pågår både inom Polisregion Stockholm och inom Stockholms stad utifrån olika ansvarsområden och arbetssätt. Samverkan sker idag mellan de båda verksamheterna men behöver utvecklas gemensamt kring målgrupp och arbetssätt.

Kommentar: I Farsta finns det sociala insatsgrupper för dels unga vuxna (19-29 år) dels för ungdomar under 18 år. I Farsta kommer rutiner för den lokala avhopparverksamheten att justeras och dokumenteras för att förtydliga ansvarsfördelning och kontaktvägar mellan samverkansparterna.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

- Lägesbild gällande arbetet mot våldsbejakande extremism finns och det pågår arbeten inom området. Se särskild handlingsplan för stadens arbete mot våldsbejakande extremism. I handlingsplanen finns en specifik lägesbild avseende våldsbejakande extremism och därtill beskrivs lämpliga åtgärder.
- Mot bakgrund av lokal lägesbild finns behov av särskilda samverkansinsatser inom området. Se Åtgärdsplan.

Beskrivning av området: Stockholms stad och Polisregion Stockholm samverkar mot våldsbejakande extremism och för att stärka stadens fysiska skydd mot terrorangrepp. Arbetet specificeras genom gemensamma åtaganden i de lokala samverkansöverenskommelserna och för stadens räkning även i lokala handlingsplaner. Lokala gemensamma lägesbilder tas fram där respektive verksamhet bidrar med sin kunskap om våldsbejakande extremism utifrån sin verksamhet. Samverkan och arbetssätt ska utvecklas med gemensamma processer där kunskaps- och informationsdelning mellan organisationerna utifrån gällande lagstiftning är en viktig punkt.

Kommentar: Polisen och stadsdelens bedömning är att det inte finns någon hög förekomst av våldsbejakande extremism i stadsdelsområdet men det förekommer. När det kommer till polisens eller stadsdelens kännedom hanteras dessa fall efter gällande arbetsrutiner och riktlinjer.

Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

- Lägesbild gällande arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbetet sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbild gällande arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Risken för att bli utsatt för brott ser olika ut för olika individer och samhällsgrupper vilket kopplas till individens livssituation, livsstil och yrke. Det finns brottsoffergrupper som har begränsade resurser att hantera brott de utsätts för, vilket innebär att de är särskilt sårbara. Det innebär inte alltid att de utsätts oftare för brott, men att om de utsätts har de svårare att få hjälp och stöd. Samverkan mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm ska särskilt beakta de äldres utsatthet av bedrägerier, personer som är utsatta för våld i nära relation, hedersrelaterat våld, och brott mot individer utifrån deras etnicitet, nationalitet, funktionshinder, kön,

religion eller sexuell läggning. Arbetet med unga brottsoffer ska ske i samverkan med socialförvaltningen.

Kommentar: Farsta stadsdelsområde har demografiskt sett en ganska stor andel äldre. Gällande brottskategorin bedrägeribrott mot äldre/funktionsnedsatt ses en ökning av antalet anmälningar och det ökar stadigt. Mörkertalet kan antas vara relativt stort då många känner en skam över att ha blivit lurade.

Unga brottsutsatta och deras föräldrar är alltmer ovilliga att anmäla brott samt delta i brottsutredningar.

Otillåten påverkan

- Lägesbilden gällande arbetet med otillåten påverkan finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan
- Lägesbilden gällande arbetet mot otillåten påverkan finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Polisregion Stockholm och Stockholms stad arbetar i samverkan mot otillåten påverkan och övergrepp i rättsak. Begreppen syftar på situationer där någon med olagliga eller lagliga medel utövar påtryckningar för att otillbörligen påverka tjänstemän eller politiker i deras beslutsfattande och yrkesutövning, samt otillbörligen påverkar brottsoffer och vittnen. Brottsförebyggande, demokratigrundande, arbetsrättsliga och arbetsmiljömässiga insatser ska genomföras på såväl central som lokal nivå.”

Kommentar:

Arbetsmiljön följs bl.a. upp och dokumenteras i medarbetarsamtal, medarbetarenkät och vid incidentrapportering. Det ger viss information om hur vanligt fenomenet är och hur det tar sig uttryck i de olika verksamheterna. Incidenter rapporteras och utreds med hjälp av stadens incidentrapporteringsverktyg IA. Bedömningen är att det finns ett mörkertal kring otillåten påverkan och det finns utrymme för utveckling av det förebyggande arbetet.

Skolan som brottsplats

- Lägesbilden gällande arbetet med skolan som brottsplats finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Diarienummer:

Sid 52 av 58

Lokalpolisområde Farsta: A713.037/2022

Farsta stadsdelsförvaltning: FAR 2022/928

Utbildningsförvaltningen: 2022/822

Lägesbilden gällande arbetet mot skolan som brottsplats finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Polisregion Stockholm och Stockholms stad ska i samverkan arbeta mot förekomsten av brottslighet i särskilt brottsutsatta skolor. Skolan är den plats där en betydande del av ungdomsbrottsligheten utspelar sig, och där brottsutövare och brottsoffer träffas dagligen. Därför ska polisen och staden centralt och lokalt arbeta för att förebygga, utreda och beivra brott i skolmiljö. Respektive part deltar utifrån egna förutsättningar.

Kommentar: För prioriteringen skolan som brottsplats har vi valt att inkludera denna prioritering inom vår egna lokalt utformade prioriteringar som är: *unga i risk för kriminalitet och unga brottsaktiva individer samt särskilt brottsutsatta och sårbara individer.*

Prioriteringarna inrymmer bland annat samverkansforumet SSPF där lägesbild beskrivs utifrån respektive aktör med fokus på avvikelser och där åtgärder gemensamt föreslås. En stor vinst av forumet är den samordning och samverkan av insatser som kan göras utifrån från respektive myndighet.

Den andra prioriteringen inbegriper aktiviteten Våga anmäla, våga vittna. Det handlar om det ökande problemet att ungdomar som blir utsatta för brott inte vill eller vågar anmäla samt att även deras föräldrar inte heller är benägna att delta i brottsutredningar. Syftet med aktiviteten är att öka benägenheten att anmäla brott, minska risken för påtryckningar och hot mot brottsoffer samt för brottsutsatta att medverka i brottsutredningar. Aktiviteten genomförs i samverkan med lokala skolor.

Otillåtna bosättningar

Lägesbilden gällande arbetet mot otillåtna bosättningar finns och det pågår arbeten inom området. Se Åtgärdsplan.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan

Lägesbilden gällande arbetet mot otillåtna bosättningar finns men detta arbete prioriteras ej i nuläget. Anledning beskrivs under punkten ”Kommentar” nedan.

Beskrivning av området: Polisregion Stockholm och Stockholms stad ska i samverkan arbeta systematiskt för att förebygga förekomsten av otillåtna bosättningar där så är relevant kopplat till lokal lägesbild.

Kommentar: Olovliga bosättningar finns i stadsdelsområdet. Det märks särskilt i anslutning till Vantörs återvinningscentral. I samband med avhysning tar ett särskilt team inom socialförvaltningen kontakt med de boende och informerar om härbärgen och annan hjälp som finns att få. Även medarbetare från förvaltningen och tolk finns på plats. Har ett nära samarbete och upparbetade rutiner med exploateringskontoret samt polisen.

Ordningsvakter

Polisregion Stockholm och Stockholms stad fortsätter och utvecklar samordningen med ordningsvakter, med särskilt fokus på platser med ökat behov av trygghet i den offentliga miljön. Det samordnande arbetet med ordningsvakter sker från stadsövergripande nivå på säkerhetsenheten. På den lokala nivån utvecklas operativ samverkan mellan stadens verksamheter, polisen och ordningsvakterna för att skapa så bra förutsättningar för alla parter som möjligt att arbeta för ett tryggare och säkrare Stockholm.

Kamerabevakning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm fortsätter samarbetet med bevakningskameror på särskilt utvalda platser i staden. Det samordnande arbetet för Stockholms stad sker på säkerhetsenheten.

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild

Farsta stadsdelsområde består av tio stadsdelar och hade i utgången av år 2021 en befolkningsmängd som uppgick till 60 858 personer. Det är ett stadsdelsområde som kommer att fortsätta växa de närmsta åren. Underlaget till denna lägesbild utgörs av olika informationskällor för att få en så heltäckande bild som möjligt av hur situationen ser ut avseende brott och trygghet inom stadsdelsområdet. Polisanmäld brottslighet, trygghetsundersökningar, undersökningar om självrapporterad brottslighet och trygghet, statistik avseende socioekonomiska faktorer. Även dialog med medborgare och personal inom olika verksamheter samt forskning har använts för att komma fram till några sammanfattande slutsatser.

Merparten av invånarna i Farsta stadsdelsområde känner sig trygga, 70 procent håller med i påståendet ”På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i” vilket redovisas i medborgarundersökningen från 2022. Detta är en ökning jämfört med medborgarundersökningen 2021 då andelen som kände sig trygga uppgick till 67 procent.

Den problematik som framkommer i stadsdelsförvaltnings och polisens medarbetardialoger, som påverkar tryggheten negativt, rör främst narkotikabrottslighet/öppen droghantering, rekrytering till kriminalitet, personrån och grövre våldsbrott så som skjutvapenvåld. En annan faktor som har en negativ påverkan på tryggheten är den allt mer frekventa psykiska ohälsan, främst i publik miljö.

Från socialtjänstrapporten framkommer att Farsta har en hög andel av inledda utredningar inom åldersspannet 6-17 år. Även andelen inledda utredningar om flickor ligger något högre i Farsta jämfört med staden. Stadsdelsområdet ligger högst vad gäller orosanmälningar om beteendeproblem samt förseelse/egen brottslighet som var överlägset vanligast. Farsta hade stadens högsta siffror för dessa misstankestyper. De vanligaste misstankarna vid orosanmälningar gällande bristande omsorg hos vårdnadshavare i Farsta var alkohol/drogmissbruk hos föräldrar samt relationskonflikt inom familjen och våld inom familjen/närstående.

Våld i nära relation ligger på nästintill oförändrande nivåer de senaste två mätåren enligt polisens brottsstatistik. Från 334 anmälningar år 2020/21 till 315 anmälningar 2021/22. Vad gäller dessa brott anses mörkertalet vara stort. De områden som utmärker sig med flest antal anmälda brott per invånare är, i fallande ordning Hökarängen, Larsboda och Farsta

Våld i nära relation är en prioriterad fråga för både lokalpolisområdet och socialtjänsten. Samarbetet med socialtjänsten utvecklas löpande i enlighet med Islandsmodellen och upplevs i nuläget fungera väl.

Oroande är nyrekrytering av yngre individer till befintlig kriminell verksamhet som äldre ungdomar är aktiva i. Misshandel och hot om våld är andra otrygghetsfaktorer kopplade till ungdomar i grupp, ofta kopplat till att brottsoffer inte ska anmäla eller samarbeta med polis. Från polisen, skolan och socialtjänsten har också tydliga signaler kommit att unga i Farsta samt deras föräldrar är fortsatt ovilliga att anmäla brott samt delta i brottsutredningar.

Våldsbrott i offentlig miljö förekommer främst i anslutning till centrum och kollektivtrafiken. Detta bidrar till en oro att passera områdena främst kvälls- och nattetid.

Kopplat till de drogsener som finns i stadsdelsområdet ser vi en pågående rekrytering av yngre till kriminalitet och genom att prioritera arbetet för att stävja detta kan vi förhindra en utveckling till tyngre kriminalitet.

De barn som befinner sig i riskzonen för att hamna i ett kriminellt nätverk kan ha problem, men ägnar sig egentligen inte åt brottslig verksamhet. Det är därför viktigt att samhällets alla tillgängliga resurser kraftsamlar för att stoppa en icke önskvärd utveckling för de unga. Detta ur både ett samhällsekonomiskt perspektiv och för att förhindra personligt lidande.

Bedrägerier mot äldre är en brottskategori som har ökat nationellt, regionalt och lokalt. Farsta stadsdelsområde har ur ett demografiskt perspektiv en ganska stor andel äldre vilket bidrar till att brottskategorin visar en tydlig ökning i Farsta. Antalet anmälda brott senaste mätåret visar på en fördubbling jämfört med 2020/21.

Utifrån ovan beskrivna lägesbild och sammanfattning har tre huvudprioriteringar valts ut för att komma till rätta med de problem som lyfts fram.

Följande prioriteringar görs i Farsta stadsdelsområde:

- **Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden**
- **Unga i risk för kriminalitet och unga brottsaktiva individer**
- **Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer**

Respektive prioriterat samverkansområde kommer att ha ett antal aktiviteter kopplade till sig i den lokala åtgärdsplanen som revideras i början av 2023.